

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . " 2.—20
 za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
 V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . " 2.—
 V upravi prejeman mesečno . . . 1.70
 == Sobotna izdaja: ==
 za celo leto " 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
 a ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENE

== Inserati: ==
 Enostolpna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat " 15 "
 za trikrat " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostolpna pettivrsta po 23 vin.
 == Poslano: ==
 enostolpna pettivrsta po 40 vin
 Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Balkan zopet ustaja.

Balkan se je zopet začel gibati. Brezvspešni potek bukareških pogajanj, ki naj bi dovedla do sprave med Turčijo in Grčijo, odstop grškega zunanjega ministra dr. Streita, stiskanje Bolgarov in moslimov v Macedoniji, ter vedno živahnije delovanje bolgarskih čet v Novi Srbiji so znamenja, ki se dvigajo nad Balkanom kakor stebri dima iz ognjenika in naznanjajo, da v notranjosti balkanskega ognjenika zopet živahno vre in da je pričakovati izbruhov. Predvsem je poostreitev razmerja med Turčijo in Grčijo, ki se grozeče dviga na balkanskem horizontu. Ob izbruhu balkanske vojne so si vplivni atenski krogi prizadevali, da bi deželo obvarovali pred kakim vojnim zapletom. Struja, ki je hotela še obstojne sporne točke s Turčijo zlepa spraviti s sveta, je imela svojega iniciatorja in najmočnejšega podpiratelja v grškem zunanjem ministru dr. Streitu, ki enostranske grške politike v prilog trospornemu ni smatral za koristno Grčiji in si je prizadeval za spravo s Turčijo. Tudi v Carigradu so bili pripravljeni približati se Grčiji. Bukareška pogajanja glede otokov so se začela pod ugodnimi avspicijami, a iz različnih vzrokov posebno pa zato, ker se razmerja še niso pojasnila, niso dovedla do nikakega uspeha. Grkom in njihovem časopisju se ne more prihraniti očitka, da so ovirali prizadevanje dr. Streita. Namesto da bi se nasproti zopet se vzbujajočemu osmanstvu vzdržali vsakega izzivanja, niso poznali Atenci in njihovo Turstvu sovražno časopisje nobene meje v svojem veselju, ko je Anglija v nasprotju z mednarodnim pravom zaslepla obe turški vojni ladji, ki sta se se nahajali v angleških ladjedelnicah, kjer sta bili izvršeni. Grške sovražnosti nasproti Turkom so potem znova izbruhnile, ko je trojni sporazum protestiral proti turškemu nakupu nemških vojnih parnikov »Goeben« in »Breslau«. Te sovražnosti, ki so jim v Atenah tako glasno ploskali, so morale seveda v celokupnem osmanstvu vzbuditi temu primeren Grkom nasprotno razpoloženje. Ko je potem Porta proglasila odpravo kapitulacij, katera odredba je bila dejansko naperjena predvsem proti tripelententi, se je morala napetost med grškim

prebivalstvom, nagibajočim se k trospornemu, in med Turki, katerih simpatije so na strani Nemčije in Avstro-ogrške, še povečati. Bilo je prepozno, ko so sile trojnega sporazuma po svojem prenatrženem protestu proti odpravi kapitulacij javile Porti, da so pripravljene hvaležno priznati njeno strogo nevtralnost. Sultan je odpravo kapitulacij uveljavil s iradejem, nato pa je turška vlada dvignila roko k novemu udarcu, ki mora ravno Grke najbolj v živo zadeti. To je nameravana odprava patriarhatnih pravic, s čemer izgubi na tisoče Grkov na turških tleh razne ugodnosti. Spricho teh okoliščin je umljivo, da je skrivoma vedno tleče grško sovražstvo proti Turkom, ki se je javljalo v mnogovrstnem zatiranju moslimov, javno izbruhnilo. Zunanji minister dr. Streit, ki je vedno nastopal za spravo s Turčijo, je moral odstopiti in vodstvo zunanje-političnih poslov je prevzel trospornemu prijazen ministrski predsednik Venizelos. Odstopivši minister si je pridobil zlasti veliko zaslug za rešitev vprašanja o priklopitvi treh maloazijskih otokov Chios, Lesbos in Mytilene; vedno se je znal ogniti javnemu prelomu s Turčijo. Novi tok grške zunanje politike, ki se začne s Venizelosom, bo Grčijo privezal na tripelentento, pa je zelo veliko vprašanje, če bo to v korist grškemu kraljestvu.

Nič manjših nevarnosti za bodočo ureditev stvari na Balkanu ne krijejo one macedonske pokrajine, ki jih je bukareški mir priznal Srbiji in Grčiji. Srbija je v teh pokrajinah, ki jih je dobila s pomočjo Rusije in kjer prebivajo povečini Bolgari in moslimi, uvedla pravo strahovlado. Neznosna preganjanja, plenitve, požigi itd. so ondi na dnevnem redu. Zato je od izbruha vojne med Srbijo in Avstrijo mnogo Bolgarov in mohamedancev s svojimi družinami pobegnilo čez bolgarske meje, da najdejo varstvo pred srbskimi pa tudi grškimi zatiralci. Posledica tega zatiranja je bila živahna delavnost bolgarskih čet, ki so s Srbi in Grki bile prave boje. Četudi so bile te čete večkrat vržene nazaj, so se vendar vselej zopet znova pojavile in nadaljevale svoje delo. Njih prizadevanje je šlo v prvi vrsti za to, da razdero prometne

poti, po katerih dobiva Srbija živila. Opetovano so se preprečili napadi na Srbom tako važno železniško progo Solun—Skoplje, po kateri se v Srbijo dovažajo živila in vojni material francoskega izvora. Tudi most pri Negotinu na severovzhodu Srbije, ki tvori važno dovozno zvezo z rumunske strani, je bil že pred dalj časom razstreljen, kar so najbrže tudi izvršili bolgarski četaši. Ti dogodki so povzročili nova nasilja srbskega vojaštva in oblasti nad nedolžnim bolgarskim in turškim

prebivalstvom v Novi Srbiji. Ni čudno, da se razdraženost radi teh srbskih in grških krutosti razširja tudi v Bolgarijo in da sofijsko časopisje zahteva od bolgarske vlade, da napravi konec temu zločinskemu početju. Spricho vsega tega se rusofilnim bolgarskim opozicionalcem ne bo posrečilo vzbuditi Srbom in Rusom prijaznega razpoloženja. V Atenah in Nišu pač s skrbjo gledajo v bodočnost radi poostreite razmer na Balkanu, ki so ji sami zaprili.

Naše čete se pripravljajo za nove boje proti Rusiji.

Iz uradnega poročila generalnega štaba, katero smo priobčili včeraj, se jasno vidi, da naša armada vsako ugodno priliko za ofenzivo na najodločnejši način izrazi in kljub številni premoči poskusi vsako sredstvo, da bi zlomila rusko premoč. Na novo došla ruska ojačenja dokazujejo, da smo imeli v zadnjih bojih skoro vso mobilizirano rusko armado proti sebi.

Sedanji položaj na ruskem bojišču je približno naslednji:

V vzhodno Prusko udre ruske čete je general Hindenburg v bojih pri Gumbingenu, Neidenburgu, Ortelsburgu in južno od Tilsita popolnoma porazil. Te ruske čete se sedaj hitro umikajo. Armada generala Hindenburga se nahaja že na ruskem ozemlju in je zasedla okrožje Suwalki ter obmejno rusko ozemlje notri doli do Mlawe, ki leži blizu ruske meje južno od Neidenburga. Ruska mesta Plozk, Lodz, Petrikow, Kielce in Radom v Rusko-Poljski so že pred dvema tednoma prešla v nemško ozir. avstrijsko upravo.

Armadi generala Dankla in Auffenberga, ki sta prodrli do Lublina ozir. do Cholma, sta bili obenem z armado, ki je bila več dni v ognju pri Lvovu, odpoklicani nazaj in se sedaj te naše armade najbrže na splošni črti Radom in zahodno od Lvova pripravljajo za nove operacije.

Rusi niso prišli daleč čez Lvov, ker so imeli posebno v drugi bitki pri Lvovu take izgube, da bi bilo nevarno prodirati dalje. V splošnem obvladujejo sedaj črto Lublin—Lvov. Da imajo dobro zavarovani tudi svoj glavni utrjeni opiralniški Varšavo in Ivangorod, je

samobesbi umevno. Kam se bodo obrnili ostanki ruske narevske armade, katero je porazil general Hindenburg, se ne more reči.

Iz vsega tega sledi, da naša splošna situacija ni nikakor neugodna.

× × ×

Na bojnem polju pri Grodeku.

»Pesti Hirlap« priobčuje naslednje poročilo svojega vojnega poročevalca.

Grodeško bitko je v petek spremljal ljut ogenj in peklensko grmenje topov. Proti sovražniku so stale ogrske čete, ki so s svojimi neprestanimi napadi porinile Ruse pred Lvovom 20 km nazaj. Posebno ostro je divjal boj 50 km južnovzhodno od Grodeka, in sicer izključno med Ogri in Rusi.

Ob 2. uri smo dospeli na valovito višino, na kateri je bila postavljena naša artiljerija. Ustavili smo se približno poldrug kilometer proč od grodeškega strelišča, levo od artiljerije. Ogenj iz topov je v tem času nekoliko popuščal, tako da smo jasno slišali pokanje pušk naših naprej porinjenih na redko razvrščenih čet; z daljnogledi smo tudi natančno opazovali prodiranje ene naših vrst.

Tedaj se je že tudi zopet oglasila ruska artiljerija, ki je bila nameščena na višini nasproti grodeškemu strelišču. Naša artiljerija je takoj odgovorila in kmalo se je tresla zemlja pod grmenjem topov. Namen Rusov je bil sprva, da bi prisilili k molku našo artiljerijo, ki je stala pred grodeškim streliščem. Ko se jim to ni posrečilo, je začela ruska artiljerija besno streljati na muni-

LISTEK.

Skrb za ranjence v vojski.

Slavni dunajski kirurg, dvorni svetnik, profesor baron Eiselsberg je predaval v »Uraniji« o skrbi ranjencev v vojski. Profesor Eiselsberg naglašja, da se človeku samemu zdaj vsili to vprašanje, ko vidi, kako pridno delujejo avtomobili, ki vozijo bolnike. Težka doba, v kateri se pretoči toliko krvi in premine toliko upalnih življenj, nam kaže tudi svoje dobre strani. Vzbuja navdušenost in slovo narodov, vzbuja delovne sile, ki jih nismo niti slutili, kakor tudi požrtvovalnost in čut soodgovornosti za trpeče človeštvo; vse to naj se ohrani pri vseh tudi potem, ko se sklene mir, kakor protiutež proti nevarnosti, ki je grozila še po vsaki vojski, da se lepe navade posurovijo. Pred vsem se mora v vojski skrbeti za ranjence; nič manj se pa mora obračati tudi pozornost, da se zdravijo nevarne in nalezljive bolezni.

Pred vsem nas zanimajo rane, ki jih strelji povzročajo, in sicer strelji iz pušk, artiljerijske kroglice, pred vsem šrapneli in granate in osobito velike kroglice v trdnjavah in na ladjah.

Način ran.

Mnenje, da so kroglice malega kalibra »humane« (človekoljubne) kroglice, ni resnično. Odstotno število mrtvih je osobito

pri ranah na glavi in na telesu med glavo in nogami poskočilo; nalomljene kosti so pogosto zdrobljene; odprtine, zadane od strela, so sicer pogosto videti le kot pike, a odprtina, kjer gre krogla v, je večja. Cesar Viljem je v nekem svojem predavanju opozarjal na to, da vpliva pri prestreljenju telesa rotacija, ki silnejše vpliva. Osobito dum-dum kroglice se morajo kot zverinsko bojno sredstvo obsojati. Nevarno motijo tudi zdravje kroglice, ki brenče mimo, ker povzročijo značne kontuzije.

Krogla vdere lahko v črepijo in v prsno duplino, kjer takoj usmrti, ker uniči srce ali možgane. Operacija lahko ozdravi veliko strelnih ran v črepijo. Tudi strel v prsa, če ni zadeto ravno srce, niso nevarni in se rane same ozdravijo. Tega niso pokazale samo izkušnje sedanje vojske; Eiselsberg se je o tem že prej v več kakor 50 slučajih v dunajski bolnišnici prepričal; tam jih je med 45 operiranimi bolniki, ki so bili zabodeni ali ustreljeni v pljuča, 43 ozdravelo.

Rane v trebušni duplini so osobito nevarne, ker krvave in se raztrgajo čreva. V mirnih časih se pomaga tako, da se prereže trebuh in da se luknje sešijejo. Pred kratkim so na Eiselsbergovi kliniki tako operirali neko deklico, ki je bila v Pratu v čreva desetkrat zabodena. Na bojišču je seveda komaj mogoče, da bi mogli čreva šivati.

Zapletljaji, ki se jih najbolj boje, so, če teče kri v notranjost telesa. Tragičen zveled v tem oziru smo meseca junija v

Sarajevu doživeli. Največ slučajev je takih, da se z obvezo ustavi tudi tok krvi. Zato je tudi prva obveza velike važnosti.

V vojski se nadalje pojavljajo: disenterija (griza), kolera in tifus (legar), ki so jih moderne higiensne odredbe bistveno znižale.

Bolezni in ženske.

Posebno pozorni moramo biti na prehlajenje, kar se tudi lahko poleti pripeti, če vojak stoji dolgo časa v mrzli vodi. To smo poskusili že v Bosni, in v ruski zimi se bodo take izkušnje še pomnožile. Med vsemi ženskimi hišnimi deli, ki se zdaj v interesu naših ranjencev delajo, je zdaj najvažnejše, da preskrbe ženske v največji meri toplo perilo, snežne čepice, nogovice in nagolenice. To delo naj se najgorečnejše pospešuje.

Kako naj se z ranami postopa.

Dve stvari morata biti umljivi strežniku ranjencev. Ustaviti mora rano obvezati. Rane se ne smemo dotakniti, marveč pokrijmo jo z univerzalno obvezo, s sterilno bato. Če je zlomljena kost, se pomaga tako, da se obveza podloži s kakim trdim materialom: desko, palico ali kako žlico. Obravnavanje ran s karbolno kislino naj se odklanja, ker je to odpravljenno sredstvo, ki more le škodovati, ker rane ne razkuži. Klinična dela Bergmannova in profesorja Aleksandra Fränkla, združena z eksperimenti, doka-

zujejo, da se strelne rane, če se tudi vtrga kos obleke v nje, navadno ne onesnažijo. Proč s karbolno kislino!

Kje vzemimo takoj zasilno obvezo? Vojak nosi v vojski seboj svoj obvezni zavoj. Pri ranjenih vsak dan lahko vidimo, kako izborna da obveze delujejo. Te zasilne obveze niso zgolj moralna tolažba, marveč so dragoceno pomožno sredstvo! Kako važna da so taka sredstva za prvo pomoč vsem turistom, kolesarjem in osobito avtomobilistom, je pl. Eiselsberg sam izkusil ob neki avtomobilski turi, ko so se splašili konji in so dirjali nasproti avtomobilu in se je oje razdal njegovemu sosedu v čelo. Profesor pl. Eiselsberg je moral nad njim v bližnji bolnišnici izvesti trepanicijo, danes je mož zdrav.

Naša vojaška sanitetna služba.

Profesor govori nato o vojaški sanitetni službi v naši armadi, osobito o pomožnih prostorih, o obvezališčih in o transportu ter o prostovoljni pomoči, in slavi zasluge, ki so si jih na tem polju pridobili Nemški viteški red, Maltežanski red in Rdeči križ.

Ostane še razprava o sanitetnih napravah mornarice, ki je predavatelju kot mornariškemu stabnemu častniku posebno pri srcu. Tu tvori vojni instrument manj človek, kakor ladja. Vse kroglice so na to namenjene, da se ladja razruši. Tu so zadane rane osobito težke. Obvezališče leži pod krovom, zdravnik med bojem le začasno obvezuje.

cijske vozove, ki so stali pred streliščem. Trenotek se je zdelo, kar da bi se del šrapnelov razletaval natančno sredi med vozovi, vendar so napravili le malo škode. Naši vojaki so mirno kadili naprej svoje pipe, sredi med vozovi.

Ruska artiljerija je nato vzela pod ogenj celo ravnino. Nastal je peklenski hrup in vsa pokrajina je odmevala od strašnega žvižganja šrapnelov. V tem hipu sta šli preko ravnine dve straži in takoj je udarila granta pred nju. En vojak je padel kakor od strele zadet. Drugi se je sklonil čezenj, ga trenotek preiskoval, nato pa šel mirno naprej, kakor da bi se ne bilo nič zgodilo.

Ob 3. uri smo zopet videli gibanje v oni smeri, kjer so se pomikale naše vrste. Naši daljnogledi so se obrnili tje, kaj in vsi smo vstali, ko so nenadoma nad našimi glavami začeli žvižgati šrapneli. Rusi so nas bili po vsej priliki opazili in meneč, da imajo opraviiti s člani kakega štaba, so nas pozdravili z nekaj strelji, vendar ne da bi nam bili napravili kako škodo, čeprav so se šrapneli komaj 200 m od nas razletavali. Napravili smo več fotografskih posnetkov dvigajočih se dimnih stebrov.

Pri Grodeku boreče se Rusko krilo so naše čete krepko potisnile nazaj. Naša artiljerija je neprestano prodirala naprej in njen neprestani ogenj se je slišal kakor oddaljujoča se nevihta. Rusko levo krilo se je še krepko držalo. Obojestranska artiljerija se je prizadevala da bi nasprotno prisilila k molku in podpirala svojo pehoto.

Medtem smo v ravnini prodrli naprej za kakih sto korakov. Ustavili smo se pri jarkih, ki so bili z lopatami izkopani. Tu smo prvič videli mrtve. Čez dan padli so se pokopali. Pred dvema dnevmi je bila v teh jarkih še ruska pehota. Proč vržena bodala, konzerve in patronski tulci so ležali raztreseni vse naokrog. Bilo je tudi mnogo patronskih zaboječkov s karakterističnimi ruski koničastimi krogli.

Nekoliko dalje je bil majhen gozd popolnoma enak čevolskemu gozdu pri prelazu Šipka, kjer so vojaki iz Gurka izbojevali strašen bajonetni boj. Cel dan je tu divjal pehotni boj. Do večera so se naše vrste približale tu do daljave za naskok, in sicer do gozdnega roba.

Ob mraku je začel ogenj iz topov pojenjavati. V tem hipu so se naše čete na celj črti pognale k naskoku. Rusi so svoje strojne puške namestili na drevesih in otvorili peklenski ogenj na avstrijske čete. Naši častniki so s potegnjenjo sabljami in občudovanja vredno hrabrostjo drli naprej, vendar so čete od strašnim ognjem začele omahovati.

V tem hipu je prodril skozi noč silen »Hura!« Szekeļce. Iz grodeškega gozda je zazvenelo grozno ženketanje bajonetov. Ruske vrste so skupoma padale pod udarci Szekeļce. Čez pol ure je bilo tiho v grodeškem gozdu. Niti en

Pogibelj »Zente«.

Po mednarodnih dogovorih morajo ladje sprejeti tiste, ki so se rešili z uničene ladje. To so vedno delali. Tako so pred kratkem Angleži pred Helgolandom in tudi Rusi v Finskem zalivu postopali, ko so se potopile nemške ladje. Le Francozi so, ko se je potopila »Zenta«, ponosno proč odjadrali. Zdi se, da so pozabili, da je poveljnik in moštvo te »Zente« med boksersko vstajo rešilo francosko postajo v Pekinu, kjer je umrl kapitan Tomann.

Kako se godi bolnikom na Dunaju.

Predavatelj pokaže s slikami, kako se godi ranjenec na Dunaju. Naglašja z veseljem, da se pacientom v njegovi kliniki prav dobro godi, da zdravljenje večinoma nemoteno napreduje in da je že več ranjencev kliniko zapustilo.

Nadaljnja usoda ranjencev.

Narava zaceli večji del ran, a tudi zdravniška umetnost je že toliko napredovala, da ozdravi veliko slučajev, ki obupno izgledajo. Celo tiste, ki so jim roke ali noge odrezane, lahko tolaži, da se s pomočjo umetne noge večinoma mladi ljudje navadijo tako hoditi, da niti zdravniki ne morejo umetne od naravne hoje ločiti. Slabše se godi tistim, ki so izgubili roke, ker umetne roke komaj nadomeste prave roke. A tudi njim bodi zgled grof Geza Zichy, ki je star 17 let zgubil desno roko in je bil tako energičen, da je v enem letu delal z levico tako, kakor prej z desnico. Predavatelju je nedavno pokazal, kako si z eno roko sam nohtove striže. Z levico je postal virtuoz na glasovirju.

Če pomenja vsako posamezno zdravljenje zmago človeštva proti sili in njenim posledicam, upamo, da vse številne rane, ki jih zdravimo, niso bile zaman zadane, marveč da priborimo ž njimi tudi zmago naši pravični in dobri stvari.

Rus ni ušel. Komur je prizanesel szekeļski bajonet ta je bil ujet. To je bila najlepša epizoda v grodeški bitki.

Sredi med veselo zmagošnjavo je prišla vest, da so Rusi višje na severu s tako ogromno premočjo pritiskali na armado generala Auffenberga, da le-tej ni bilo mogoče, da bi jih potisnila nazaj. Vrhovno poveljstvo je zato sklenilo armado namestiti v taki defenzivni postojanki, da se ruska premoč ne čuti tako zelo. Vsled tega povelja je tudi naša grodeška armada ustavila ofenzivo, ki se je tako sijajno razvijala.

NAŠ PRESTOLONASLEDNIK PRI CESARJU.

Dunaj, 17. septembra. Naš nadvojvoda prestolonaslednik se je vrnil z gališkega bojišča na Dunaj, da je osebno cesarju poročal o junaštvu in hrabrosti naših čet v Galiciji.

RUSINSKE LEGIJE.

Budimpešta, Včeraj so prišli semkaj številni člani gališke rusinske legije. Doslej se je prijavilo do 50.000 prostovoljcev za legijo. Med njimi se nahaja tudi več žena in deklet, katerim se je dovolilo, da se smejo udeležiti bojev v moški obleki.

AVSTRIJSKI AVIATIK MEČE BOMBE V RUSKO MESTO.

Krakov, 16. septembra. »Naprzod« poroča: Dne 9. t. m. je neki avstrijski aviatik metal bombe v mesto Pularvy, ki je polno kozakov. Bombe so padale na mestni trg in ranile več kozakov. Rusi so začeli streljati na aeroplan, kateremu se je pa posrečilo zbežati.

ZAPLENJENE RUSKE TOPOVE PREPELJEJO V ZAGREB.

Budimpešta, 17. septembra. Tu sem je došlo 25 zaplenjenih ruskih topov, ki so razstavljeni na javnih trgih. Nadaljnje zaplenjene ruske topove prepeljejo v Zagreb in v druga večja mesta Hrvatske in Ogrske.

RANJENCI V ISCHLU.

Bad Ischl, 16. septembra (Kor. urad.) Danes se je tu sem pripeljal prvi transport ranjencev, 70 mož, s severnega bojišča. Ranjence so na kolodvoru okrepčali in jih obdarovali.

RUSKI CAR GENERALISSIMUS VOJSKE?

Rim, 16. sept. »Giornale d' Italia« poroča iz Peterburga, da namerava ruski car osebno prevzeti vrhovno poveljstvo nad rusko vojsko. Sedaj je vrhovni poveljnik veliki knez Nikolaj Nikolajevič, kateremu so pridruženi vojskovodje Rennenkampf, Ivanov, Nikitin in Silinskij.

SIN SAZONOVA PADEL.

Berolin, 17. septembra. V zadnjih bojih na Vzhodnem Pruskem je padel sin ruskega zunanjega ministra nadporočnik Sazonov.

× × ×

OKLIC ZA POMOČ BEGUNCEM.

Kakor smo poročali, so sestavili dunajski dostojanstveniki oklic, katerega dunajski listi priobčujejo, na meščanstvo za pomoč beguncem. V oklicu beremo sledeče zanimivosti: »Razvoj vojske je prinesel s seboj, da je del Galicije in Bukovine zaseden od sovražnika, seveda samo začasno. Ti dve obmejni deželi sta morali prvi naval vzdržati. Posledica teh vojnih dogodkov je žalostna. Dunaj je prenapolnjen z begunci iz Galicije in Bukovine, ki so morali svoj dom zapustiti. Eni so odšli, ker jim je sovražnik dom opustošil, drugi, ker niso hoteli prenašati gospodstva sovražnika in so hoteli na ta način svoje družine v varnost spraviti.« Oklic apelira na vse narode in celo monarhijo, naj tem revežem, ki nimajo strehe, pomaga.

UKRAJINSKI POSLANCI.

Dunaj, 17. septembra. Gališki in bukovinski ukrajinski poslanci so izdali skupni oglaš za podpiranje beguncev. Predsedstvo ukrajinskih poslancev je odposlalo tudi častitko generalu Auffenbergu in generalu Danklu za njune zmage. Odgovorila sta, da gre pripisovati zmago junaškim četam, ki so 18 dni neprestano vztrajale v boju.

× × ×

VOJNA PISMA IN VOJNE DOBESNICE POSTNINE PROSTE PRI NAS IN V NEMČIJ.

Dunaj, 16. septembra. (Kor. urad.) Po dogovoru med nemško pošto upravo in poštami upravami Avstro-Ogrske, Bosne in Hercegovine se prizna vojnim pismom in vojnim dopisnicam iz Nemčije in iz po nemških četah zasedenih ozemelj od zdaj naprej v Avstro-Ogrski, Bosni in Hercegovini poštne prosta odpošiljate, kakor našim lastnim pošiljatkam vojne pošte. Nasprotno so pa tudi naše vojne poštne pošiljatve v Nemčijo poštne proste.

POSPEŠITEV VOJNOPOŠTNEGA PROMETA.

Dunaj, 16. septembra. (Kor. urad.) Državnim in vojnim poštним uradom je ukazano, da naj kolikor mogoče pospešijo do- in odpošiljate voinopoštne pošiljate. V tem zmislu je tudi vojno ministstvo ponovno posredovalo pri etapskem poveljstvu, ki poroča, da vojni poštni uradi ne utrudljivo v najtežavnejših razmerah poslujejo. Ker se svojem oseb armade na vojnem polju zdi v umljivi nepotrpežljivosti, da vojna pošta prepočasno deluje, se naglašja, da ni pomanjkljiva njena organizacija in način obrata in zmanjšana deloljubnost osebja, marveč da so posebne težave, ki jih povzročajo razmere v vojski.

Obračun s Srbi. — Avstrijska ofenziva v Srbiji. — Glavna srbska moč uničena.

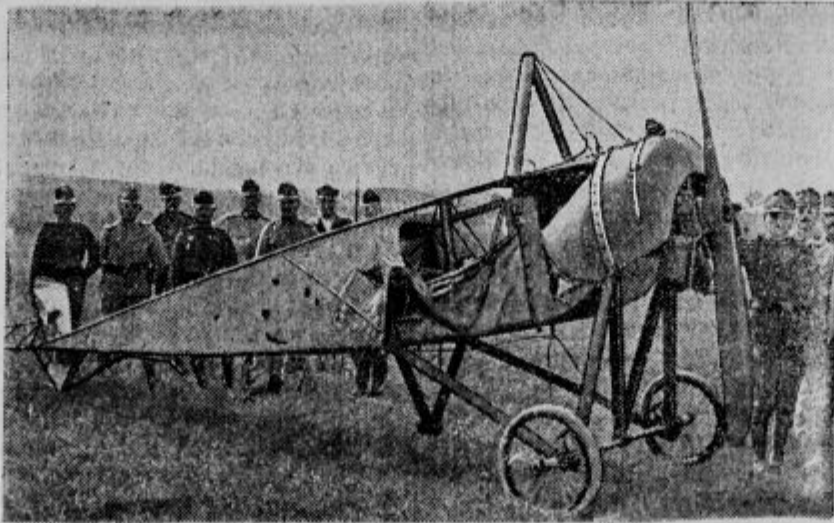
SRBI POPOLNOMA PORAZENI. — NA HRVATSKEM NI NOBENEGA SRBSKEGA VOJAKA. — MI GREMO V SRBIJO.

Medtem ko se je v začetku mislilo, da je prekoračil Savo samo majhen oddelek srbske vojske, se sedaj jasno spozna iz najnovejših vesti, da so to bili večji upadi; bile so najmanj štiri srbske divizije, od katerih šteje vsaka približno po dvajset tisoč mož. Srbske čete, ohrabrene vsled vesti, da je velik del naših čet odšel na severno bojišče, so mislile, da jim bo šlo sedaj lažje. Srbi so z godbo na čelu prekoračili Savo. Timoška divizija, za njo pa druge, so jako drago plačale to zmoto, ker so po vrsti doživele kazni, katera čaka še ostalo srbsko vojsko. Med tem izveščuje predsedništvo hrvatske vlade v Zagrebu, da se je naša ofenziva čez Drino, ki je bila

začasno ustavljena, zopet pričela z akcijo in zmagonosno nadaljuje svoje začeto delo, poleg tega je pa upad Srbov v Srem popolnoma razbit.

Glavni kraji poslednjih bitk s Srbi so bili po vesteh lista »Drau« iz Osjeka: Ruma, linija Jarak-Kupinovo in Pančevo. Katastrofa za Srbe je neizogibna.

O teh bojih v Sremu poroča osješka cenzurirana »Drau« z dne 14. septembra iz Rume sledeče: Po vročih bojih so vrgle danes naše čete čez Savo srbsko vojsko, katera je pred devetimi dnevi udrila na večih krajih in v istem času v Srem. Srbska vojska, ki je štela okoli štiri divizije, je imela izredno velike izgube. Sremska županija je popolnoma očiščena. Ako izvzamemo ujetnike, se ne nahaja nobeden sovražnik na naših tleh. Vzeli smo jim tudi topove, in ves vojni material.

Ruski aeroplan, katerega so vplenile pri zadnjih bojih na ruskem avstrijske čete.

Iz Vukovarja pa javljajo hrvaški listi: V občinah, kjer so bili Srbi teden dni, se nahaja zopet naša uprava. Vsi uradniki so se vrnili na svoja mesta. Pričakuje se, da se vrnejo jutri tudi begunci nazaj v svoje kraje. Veliki župan Hideghety je sporočil telefonsko hrvaškemu banu baronu Škrlecju sijajno zmago naših čet in da je sovražnik izgnan iz hrvaškega teritorija. V celi županiji vlada veliko navdušenje nad popolnim uničenjem srbske vojske.

»Drau« poroča iz Iloka: Neke privatne vesti pravijo, da so naše čete ujele v odločilni bitki več tisoč Srbov. Srbske čete so se umaknile z velikimi izgubami čez Savo.

× × ×

»Tagespost« objavlja dve pismi, iz katerih sledi, da so naše vrle čete podvzele zopet ofenzivo. Pismi slovetja: 12. septembra. Dežuje. Sedmo v svojih šotarih, kjer bomo tudi prenočili. Odpor Srbov ne bo več dolgo trajal. Izvaja se nov operacijski načrt. Danes ponoči je bilo zopet strašno. Naša artiljerija je morala omogočiti premostitev. Dve uri so gromeli naši topovi in naše čete se že zdaj nahajajo na srbskih gorah.

13. septembra. Nedelja veselja in zmag! Dozdej se je še najhujše vsako nedeljo streljalo, samoposebi umevno, da tudi danes. Od polnoči naprej divja bitka, in zdaj ob 10. uri 45 minut dopoldne so bili Srbi vrženi in obkoljeni. Hura! Če čitate v listih o Loznici in o Lešnici, znajte, da smo tudi tu sodelovali. Zdj se še nahajamo v ognjeni črti, a kmalu pričnemo zasledovati sovražnika, ki beži.

VSI SRBSKI VPADI ODBITI.

Dunaj, 16. septembra. (Kor. urad.) Uradno se razglašja: 16. septembra dopoldne. Srbija poizkuša v inozemstvu delati razpoloženje in razširja poročila o porazih avstro-ogrskih čet. Nasproti tem poizkusom se opozarja le na uradne tiskovne komunikacije. Mi smo prekoračili Drino in popolnoma ter uspešno odbili vse sovražnikove poizkuse, ki se je hotel ustaliti v Sremu in v Banatu.

Namestnik načelnika generalnega štaba: v. Höfer, generalni major.

× × ×

Budimpešta, 16. septembra. (Uradno cenzurirano.) Budimpeštanska korespondenca poroča: Kakor znano, se je končala srbska ofenziva s popolnim fiaskom. Tako dolgo, da zamore vojna uprava podati vse podrobnosti, se more konstatirati na temelju izjav merodajnih oseb, da so vse srbske čete, ki so prekoračile Savo, do včeraj zvečer bile popolnoma poražene in da so se morale z velikimi izgubami vrniti nazaj v Srbijo, tako da se danes ne nahaja noben srbski vojak na teritoriju Hrvatske in Slavonije. Tudi tisti obmejni ogrski in nemški prebivalci, ki so se pred Srbi umaknili proti severu, so se mogli danes vrniti v svoja stara prebivališča.

Budimpešta. Iz glavnega stana poroča uradno generalni major Höfer, da je ujetih osem tisoč Srbov.

× × ×

BOJ PRI RUMI.

Iz Rume poročajo, da se je bila velika bitka med Kupinovem in Jarkom. Naše topništvo je brez usmiljenja kosilo srbske čete. Srbi so se morali iz več osvojenih pozicij umakniti. V Rumi funkcionirajo vse oblasti in vse se zopet nahaja v starem redu.

V ZEMUNU.

Hrvaški listi priobčujejo iz Zemuna naslednjo brzojavko: Mesto Zemun, o katerem se je govorilo da je okupiran od Srbov, je v naših rokah. Sovražnik ni bil niti sekundo v mestu in bi se mu ne godilo dobro, če bi se upal pri Zemunu prekoračiti Savo.

SRBI POBITI PRI PANČEVU.

Iz Pančeva se poroča: Oddelek srbskih čet, ki je poskušal, podpiran od svojega topništva pri prehodu čez Donavo udreti pri Pančevu, so naše čete prekrizale račune. Pri Pančevu jih je doletela ravno tista usoda kakor teden dni prej pri Mitrovici. Poizkus Srbov je bil popolnoma razbit. Pančevo je le neznatno poškodovano. Vojna uprava je poduzela primerne korake, da vsak poskus Srbov, udreti čez mejo v naše ozemlje, v kalj zaduši.

× × ×

POROČILA Z DUNAJA O PORAZIH SRBOV.

Dunaj, 17. septembra. K ponesrečenemu vpadu Srbov v Srem se javlja, da je število Srbov, ki so vpadli v Srem, znašalo 15.000. Mi smo, kakor pri Mitrovici, mirno pustili, da so napravili preko Save dva mostova. Srbi so prešli na mostovih in splavili Savo ter so imeli seboj lahko topništvo in godbo. Naši so Srbe obšli in jim odrezali povratek. Srbov je padlo nad 3000; vjetih Srbov je več tisoč. Tudi na

Ogrsko vpadli Srbi so skoro popolnoma uničeni.

Dunaj, 16. septembra. Na južnem bojišču se je poizkusilo Srbov, zavzeti Srem, popolnoma izjaloviti. Za to namero so postavili Srbi pet pehotnih divizij, to je 60 bataljonov. Čez Savo so prišli pri Mitrovici — Klenku nasproti Šabcu in Progarju, čez Donavo pa pri Pančovi. Naše čete so se na povelje navidezno le slabo upirale, ker je bilo v interesu dobre stvari, pustiti Srbe čez ob reki, da bi jih pozneje napadli. Napad bi se izvršil šele potem, ko bi bile srbske čete že daleč čez mejo. Srbsko vojno vodstvo se je pustilo preslepiti in je šlo v nastavljen past. Najprvo so naše čete napadle srbsko timoško divizijo, ki je prišla čez Savo pri Mitrovici in prodrla do Rume, in jo popolnoma uničile. O podrobnostih smo že poročali.

Nadaljna operacija se je izvršila s tem, da so naše čete prijele južno od Indije dve srbski diviziji, ki sta prišli čez Savo na črti Kupinovo—Progar. Obe srbski diviziji sta bili decimirani. Srbske mostove čez Savo so naši donavski monitorji razstrelili. Kar Srbov ni bilo v boju vjetih ali padlo, so večinoma utonili v Savi. Ostanki teh dveh divizij blodijo po močvirjih ob Savi, kjer jih naši zasledujejo in po večini vjamejo. Enaka usoda je zadela srbsko divizijo pri Pančovi. Enemu delu se je posrečilo rešiti na donavski otok, kjer so ga vjeli naši donavski monitorji. Glavna srbska moč je uničena, Srbi so izgubili tri in pol divizije.

NAŠE ČETE NA POTU V VALJEVO.

Bjelina (V Zagrebu uradno cenzurirano). Naše čete, ki so pred nekaj dnevi prekoračile Drino in šle v Srbijo, gredo proti Valjevu. Pri našem prehodu čez Drino so imeli Srbi grozne izgube. Drina je bila polna pobitih Srbov.

PRINC JURIJ IZGINIL.

Budimpešta. »Az Est« poroča: Po vesteh vjetih častnikov se je pripeljal princ Jurij srbske čete do meje. Ko so šle srbske čete čez mejo, izginil je princ

Jurij brez sledu in nobeden ga ni nič več videl.

ZAGREBČANI PROSLAVLJAJO ZMAGO NAD SRBI.

Zagreb, 17. sept. Na oklic zagrebškega župana, naj izobesijo vse hiše zastave in se okrase, je hrvatski Zagreb tudi z navdušenjem storil. Vse hiše so v zastavah. Včeraj zvečer je bila bakljada, ki se je spreminila v velikansko manifestacijo hrvatske misli. Sprevod je bil krasen, vse ulice so bile polne ljudstva, ki je na ta način najljepše proslavilo velikansko zmago nad sovražnikom.

JUNAŠKI HRVAT.

Osješka »Hrvatska Obrana« poroča: Vlado Mucčević, poročnik 38. poljsko-topniškega polka, je izvršil, kakor izvemo od zanesljive strani, posebno junaško delo. Ko so Srbi prekoračili Savo pri Kupinovem, je preplaval Savo in poiskal, kje se nahaja njihov tren z municijo in tako omogočil, da ga je naša vojska o pravem času osvojila.

SRBSKI VOJNI UJETNIKI.

Budimpešta, 16. septembra. (Kor. ur.) Opoldne je došlo sem zopet 500 srbskih vojskih ujetnikov, ki so jih odposlali v tabor pri Kenyermezöju. Pripeljali so danes jutraj tudi več zarubljenih ruskih strojnih pušk in municijo.

NOVA SRBIJA POBUNJENA.

Sofija, 16. septembra. (Jugoslovanska korespondenca.) Revolucijsko gibanje v Novi Srbiji vedno narašča. Pojavile so se številne čete, ki napadajo neprenehoma progo Solun—Skoplje, po kateri dobavlja Srbija živila in francoski vojni materijal. Srbska vlada izrablja te napade za krvave nasilnosti nad bugarskim prebivalstvom. Veliko bugarskih vasi blizu železniške proge so Srbi požgali.

Boji s Črnogorci.

Dunaj, 16. septembra. Evgen pl. Irinyi, ki se vojskuje proti Črnogorcem in se je udeležil napada na Bilek, objavlja v »Süd-slawische Korrespondenz« sledeče poročilo: Večdnevni hudih bojev proti Črnogorcem, v katerih so se naši častniki in vojaki junaško in hrabro vojskovali in se je akcija za nas s popolnim uspehom končala, se je udeležila 3. gorska brigada, poveljeval ji je generalni major Henrik pl. Pongratz, nadalje čete iz trdnjav Trebinje in Bileka, ki jim je poveljeval polkovnik Bertold. Večji oddelek, kateremu je poveljeval major Aleksander pl. Balogh, 4. bataljoni pešpolka št. 37, se je v bojih s hrabrim sovražnikom v posebno težavnih okoliščinah osobito odlikoval. Naloga 3. gorske brigade je bila, da iztrga sovražniku griče pri Bileku in da tako prepreči obstreljevanje utrd. Hrabro in krepko je napadla 3. gorska brigada griče, ki so jih zasedli Črnogorci. Podpirale so jo pehotne čete, došle iz Bileka in iz Trebinja. Naši so vzeli vrhova Mali Vardar in Kovčeg in zapodili sovražnika. Drugi dan so naši osvojili obvladajoči vrh Kokola. Ko je med manj važnimi boji minul dan, je bilo ukazano, naj se napadejo sovražnikove utrjene postojanke na gori Bratagoš, kjer so imeli Črnogorci tudi topove. Neka gorska baterija 4. bataljona pešpolka št. 37 je otvorila

ogjenj na sovražnikove postojanke; sovražnik je močno odgovarjal. Navedeni bataljon 37. pešpolka, Ogri, je izvedel naval, ki sta ga vodila stotnika Karl Przibil in Avrel Baszel. Bataljon je navalil hrabro na sovražnika. Ko je divjal hud boj, je opazil kadetni aspirant Matija Kristoff ugoden trenutek in je s svojim malim vodom (cugom) drl v sovražnikovo artiljerijsko postojanko. Malo četo, ki je hrabro drla naprej, so Črnogorci obsipavali s točo krogel, nato so pa zbežali. Kadetna aspiranta Kristoff in dr. Lakatos sta prva udrila v sovražnikovo postojanko. Ostala sta nepoškodovana, dasi so Črnogorci nanju izstrelili več salv. Tu se je zarubil največji črnogorski top, »Dolgi Tom« mu pravijo Črnogorci, in veliko municije. »Dolgega Toma« so naši prepeljali v bileški defenzivni tabor. Črnogorci so se po svojem popolnem porazu umaknili v notranjo Črnogoro.

Reka (uradno cenzurirano). Potniki parnika »Metković« pripovedujejo, da je bil polotok Budva v začetku črnogorske blokade od nas izpraznjen in zaseden od Črnogorcev. Skoro nato je priplula avstrijska križarica »Szigetvar« in je s topovi vse uničila, kar se je nahajalo na polotoku.

Deseti dan odločilnih bojev na francoskem bojišču.

Desetdnevni boji med Parizom in Verdunom se še niso odločiti. Zadnje vesti poročajo, da ne nemške pozicije ugodne, posebno ker se je posrečilo armadi nemškega prestolonaslednika, s tem, da je zavzela utrjene francoske postojanke jugovzhodno od Verduna, poseči v boji.

Nemške čete so bile dne 7. septembra približno tako-le razpostavljene:

Armada generala Klucka na črti Nanteuil (južno od Meauxa) — Jouarre; armada generala Bülowa med Jouarre in Chateau—Thierry; armada generala Hausena na črti Chateau—Thierry—Dormans; armada vojvode Virtemberškega na črti Epernay—Châlons (ob Marne). Nemški prestolonaslednik stoji s svojo armado na ozemlju južno od Verduna, bavarski prestolonaslednik na črti Pont-à-Mousson—Nancy—Luneville in končno general Heeringer na črti Luneville—Mühlhausen.

To približno 400 km dolgo črto, ki se vleče od Pariza proti vzhodu do Verduna, od tu pa proti jugu, so dosegli Nemci s svojimi sedmimi armadami 7. septembra.

Zasledovanje francoskih in angle-

dre proti jugu od Verduna, je s tem predrti francoska bojna črta. Francoska vzhodna armada bi bila obkoljena in bi se le težko mogla rešiti v smeri proti Lyonu. Na drugi strani bi pa bile, če se Nemcem to posreči, tudi zahodne francoske armade potisnjene proti smeri Pariz—Nevers.

Cel svet sedaj z napetostjo pričakuje, kako se bo končala ta velika bitka, ki ne bo odločilnega pomena samo za nemško-francosko vojsko, ampak za vso svetovno vojsko. Po dosedanjih ugodnih poročilih sodeč smemo z upanjem pričakovati poročila o izidu te bitke.

Berolin, 17. sept. (Kor. urad) Nemški veliki glavni stan poroča 16. sept. zvečer: Položaj na zahodnem bojišču se od včeraj ni spremenil. Na posameznih točkah so bili v noči od 15. na 16. t. m. in tekem 16. sept. napadi Francozov odbiti. Posamezni protinapadi Nemcev so bili uspešni.

Kodanj, 16. septembra. »National Tidende« poroča iz Londona: Južno francoske provincije so, kakor se zdi, časnikarjem zaprte. Angleške in štiri amerikanske časnikarje so v ponedeljek ustavili in jih v varstvu bajonetov odvedli v Toul.

RAZOČARANJE V PARIZU.

Amsterdam. Po Parizu se delijo letaki z naslovom »Mi smo izdani«. Na letakih se nahaja sledeči stavek: »Mi smo se zaradi ravnodušnosti Rusije opekli v vprašanjih Agadirja in Fašode«. Ta letak nam dokazuje, da so se tudi v Franciji pričeli iztreznjevati.

VERDUN PRED PADCEM.

London, 17. septembra. »Times« poroča, da se nahaja francoska trdnjava v nevarnosti in da mora prestati hude napade. »Times« se tolažijo s tem, da je Verdun močno utrjen in da bodo združene angleško - francoske čete, če bodo imele na odprtem bojnem polju srečo, Verdun kmalu nazaj vzele. Iz tega sledi, da se v francosko - angleškem taboru že pripravljajo na padec Verduna.

BOJI V VOGEZIH.

Dunaj, 17. septembra. Iz Züricha poročajo, da so se bile zadnje dni v francoskem delu zgornje Alzacije zopet hudi boji med nemškimi in francoski-

mi četami. Nemcem se je posrečilo vreti črto sovražnika nazaj.

USPEHI GENERALA HAUSENA.

Berolin, 17. septembra. V zadnjih bojih so zaplenile saške čete, katere vodi bivši saški vojni minister general Hausen, 50 topov in ujele več tisoč Francozov.

FRANCOSKO ZLATO NA ANGLEŠKEM.

Dunaj, 17. septembra. Francoske banke so poslale vse svoje zaloge zlata v London.

DELCASSE KAMENJAN.

Rim, 16. septembra. Pri vходу francoske vlade v Bordeaux je zadel francoskega zunanjega ministra kamen in ga na vratu občutno ranil.

FRANCOZI PRIZNAVAJO NASILNOSTI IN PLENJENJA FRANCOSKIH VOJAKOV.

Berolin, 16. sept. (Kor. urad) Wolf urad poroča: Naše čete so dobile sledeče povelje poveljnika 1. francoske armade: Višje poveljstvo 1. armade. Bureau št. 790, glavni stan, 26. avgusta 1914. Specialno povelje št. 9. Mestna oblast v Hambervillersu je naznala višjemu poveljniku prve armade, da so vojaki v tem mestu delali silo in da so plenili. Tako postopanje se mora tembolj obžalovati in obsojati, ker se je zgodilo na francoskih tleh. Poveljujoči general 21. armadnega zbora uvede v tej zadevi takoj preiskavo in se izroče povzročitelji tega hudodelstva vojnemu sodišču. Ta dokument uradno s francoske strani potrjuje, kar se je osobito v armadi nemškega cesarjeviča opazilo, da francoske čete celo v lastni deželi plenijo in ropajo.

AMURSKI MONGOLI MED NEMŠKIMI VJETNIKI.

Berolin. Med ruskimi vjetniki se nahajajo tudi amurski Mongoli, ki so bili ravno letošnjo spomlad prestavljeni iz Azije k zahodnim ruskim garnizijam, kar se pa ni moglo zgoditi brez vednosti Japonske.

IZMENJAVE NEMŠKO-FRANCOSKIH VJETNIKOV.

Genf, 16. septembra. »Courier« poroča: Med Nemčijo in Francijo se vrše pogajanja glede izmenjave civilnih vjetnikov.

General Žilinskij.
glavni ruski poveljnik na Ruskem Poljskem.

V Washingtonu se govori o miru.

Washington, 16. sept. V tukajšnjih diplomatskih krogih in v listih živahno razpravljajo o možnosti, da se sklepe mir. Pravijo, da bo tu v kratkem konferenca, ki naj najde podlago za tozadevna pogajanja in za predloge glede miru.

Rešenci s »Zente«.

»Korespondenca Wilhelm« priobčuje natančno listo vseh onih častnikov in moštva, ki so se s »Zente« rešili na črnogorska tla. Korespondenca sama pripominja, da so nekatera imena nedvomno popačena. Rešeni so:

Poveljnik fregatni kapitan Pavel R. Pachner; ladijski poročniki Fran baron pl. Leonhardi, Albert Homayer in Karol Černej; praporščaki Maks Kramer pl. Frauberg, Ernst Dery in Ferdinand Herold pl. Stola; aspiranta Ivan Siecz in Emil Barber; strojnika Friderik Stengl in Albert Raschendorfer; zdravnik dr. Rudolf Schummel, mornar. komisar Gustav Mikesch; ladijski poročnik Ivan Bohan (zaostal, ranjen v Budvi).

Potem Fran Pak iz Pulja, Janko Šibenik iz Postojne na Kranjskem, Anton Spanjolo iz Raba v Dalmaciji, Ivan Prođico iz Kraljevice na Hrvatskem, Ivan Kramor iz Cofe, Ivan Franc

iz Solidamorte, Mitar Kovačević iz Kolic, Anton N. E. Vesloer iz Buj, Kazimir Mirković iz Zadra v Dalmaciji, Harič Man iz Šibenika, Fran Pestendorfer iz Maribora, Pester Enjedi iz Sana Dobokmedja, Anton Polacek iz Reke, Krsti Nikaljevid iz Crlje, Vencislav Buco iz Biograda, strojni ključavničar Erist Cernoj, mornar Jožef Križmanič, krmilar Franjo Horaček, strojnik Marcel Križmanič, topničar Jožef Kajzer, telegrafist Emil Born, mornar Franjo Dunda, Marko Kamenko, Štefan Dalis, Ludvik Cubica, Roman Frank, Leo Bardos, Milan Knivalt, strojni ključavničarji: Alfonz Domin, Lavoslav Miler, Ivic Scepan, Ladislav Briha, Pistro Jaroslav, Jožef Hora in Jožef Ezs; Jaromir Prohaska, Ivan Vojaček, Dura Car, Vaso Matl, Fran Sirotek, Jožef Sipos; elektromonterji: Jožef Stojn, Vladislav Ort, Ivan Filipovič, Adolf Kline, Dostal Rajnath in Roman Sasun; mehaniki: Aleksander Kon, Karl Kaubek, Fran Fedjunk; strojnik Spalt Cnifrug; elektromehanik Alfred Nekel; avtomobilni mehanik Fran Knipc; elektromonter Fran Banstjer; strojniki: Fran Koneber, Fran Kruber in Viktor Lulič; šofer Henrik Sedlmayer; strojnik Maks Vuncuger; Fran Daros; mehanik Otmar Krim; strojnik Rudolf Estalic; strojnik Hugo Borcki; mehaniki: Durin Vicko, Sebastjan Hareser, Viljem Pathern; strojnik Rudolf (Ruhord) Kajsser, Anton Zila, Anton Sobotka, Ivan Gogola, Fran Vuken, Rukusik Dušan, Sandor Bolend, Anton Kucel, Jožef Turik, Jožef Klarič, Fran Šarec, Peter Trop, Mato Kurstin, telefonski delavec Fran Piton, elektrotehnik Fran Ban, telegrafist Karol Cuz, Pasle Kovalik, Ivan Scola, Jožef Vedlik, Julij Vaje, Rudolf Suhlil. Marcel Kukse, Ferdinand Berger, Pavel Pirsti, Rudolf Starke, Stefan Dix, Kvicer Veck, Karol Ptak, brivec Tomaž Majer, dr. Juraj Marinovič; kuharji: Lenard Bajkas, Jaroslav Vaverka, Jožef Cefert, Pavel Robič, Mihael Sivič, Dioniz Majuhard, Ivan Skraec, Božo Lazič, Avgust Karbogičič, Ludvig Fizi, mostni delavec Fran Čilak, konstrukter Jožef Vojaček, Ivan Zic, Ivan Bačič, Viktor Maratovič, Raj-

mund Vizar, Alfonz Pilepič, Boško Lovrič, Marko Čubrič, Friderik Kaliparos, Angelo Stubel, Nikolaj Bonifacio, Jernej Blagojič, Jožef Marcac, Jožef Marenit, Kristofor Carcala, Ivan Brovič, Anton Vainer, Ernst Baveer, Mihael Car, Calo Antonie, Anton Naur, Jožef Horvat, Fran Boros, Viribold Crnekel, Djordje Jolevič, Jožef Pisbil, Vaso Koklis, Peter Krupljanin, Mijo Kirič, Nikolaj Stojnič, Ivan Naceta in Ivan Damič. Iz tega izkaza sledi, da se je rešila približno polovica posadke.

Boji v Vzhodni Afriki.

Berolin, 16. septembra. »Reuter« poroča iz Livingstonija, da je neki nemški vzhodno afriški oddelek vpadel dne 5. t. m. v Britsko Severno Rodezijo, kjer je napadel naselbino Abercorn. Napad je bil odbit. Dne 6. t. m. se je zopet streljalo, ne da bi se bil izvedel reden napad. Nemci so dne 9. t. m. zopet z lahkiimi topovi otvorili ogenj, a so morali nemški topovi radi streljanja iz strojnih pušk utihniti. Nemci so zapustili svoje postojanke in so se nahajali 15 milj vzhodno od Abercorna. Poročnik Mac Carthy je z 90 možmi in z eno strojno puško zasledoval Nemce do meje. Nadalje poroča »Reuter« iz Nawobija 12 t. m. o bojih, ki so se bili ob meji Britske Vzhodne Afrike in Nyassa dežele. Neki nemški odelek je prekoračil mejo pri Mohoru ob Viktorijskem jezeru, zasedel je Karungu in prodira proti Kissiju. Nek drugi nemški oddelek, ki je prodiral proti reki Teavo, se je bil s četami iz Bure in iz Mtoloandeya. Podrobnosti niso znane. Angleški ranjenci, ki so došli v Nairobi, poročajo, da so stali Angleži v hudem ognju nemških strojnih pušk, ki so jih z bajoneti napadli, a so Nemci napad odbili. »Reuter« poroča iz Blantyre v Nyassalandu dne 11. t. m.: Vladni parnik »Gwendolen« je dne 8. septembra obšeljeval Langenburg in izkrcal oddelek vojakov. Kraj je bil presenečen in ni bilo nobenega odpora. Langenburg, glavno mesto okraja Langenburg v Nemški Vzhodni Afriki leži 470 m visoko, južno od Livingstone gorovja ob izlivu Rumbire v jezero Nyassa.

Južna Afrika za Angleško.

Berolin, 16. septembra. Iz Kapstadta poročajo rimski listi: Na predlog generala Botha je izrazil kapski parlament belgiškemu kralju svoje simpatije »v hrabrem boju proti nemškemu zatiralcem«. Parlament je sklenil odposlati na bojišče en armadni zbor, sestavljen iz Angležev in Afrikancev. Buri in Hotentoti so vdrl v nemško jugozahodno Afriko; tudi Hereri so sprejeli bursko zastavo.

VODITELJI BUROV V NEMŠKI ARMADI.

Berolin, 16. sept. Burski junak Joste, ki se nahaja v nemški vojaški službi, odkar je vojska izbruhnila, piše: Stražim obrežje Severnega Morja. Pri obračunu z John Bullom bom storil, kar bom le mogel. Če bo oslabljen, izide tudi nam solnce svobode.

Angleška v sliski.

Dunaj, 17. septembra. Angleži se boje turškega vpada v Egipt. Indijske čete niso dospele v Egipt najbrž zaradi kolere ali pa zaradi nemirov, ki so v Indiji posebno sedaj na dnevnem redu.

KAKO ANGLEŽI REKRUTIRAJO.

Berolin, 16. septembra. (Kor. urad.) »Bund« poroča: Ženske naznanjajo, da bodo darovale možem, ki doma ostanejo, belo pero. Grožnja z javnim zasramovanjem je baje učinkovala. Lord Kitchener je predlagal, da naj društva, predvsem športni klubi, korporativno vstopijo v armado. Arhitekti in stavbnji podjetniki so pozivu sledili in so ustanovili dva oddelka ženijskih čet. V Birminghamu so sestavili en bataljon inteligentov, v Liverpoolu pa četo, kateri je pristopilo nad 1000 trgovcev.

Poveljnik angleškega sredozemskega vojnega brodovja odslavljen.

Frankobrod, 17. sept. Poveljnik angleškega sredozemskega vojnega brodovja je postal poveljujoči admiral brodovja v turških vodah. Dosedanjšega poveljnika so odstavili, ker ni dovolj podjeten.

Rešitev homerule odgodeno za eno leto.

London, 16. sept. (Čez Berlin) Spodnja zbornica je vseh treh čitanjih sprejela zakon, s katerim se rešitev homerule in postave o razdržavljenju

cerkve odgodi za eno leto ali tudi več, ako bi vojna še ne bila končana. Premierni minister Asquith je izjavil, da je s to ureditvijo vlada izpolnila svojo obljubo, da v zvezi z vojno nobena stranka ne bo imela nobene škode ne koristi. Dalje je izjavil, da bi bila neomejena izgotovitev odredb, ki bi se bile v rednem teku stvari parlamentarno rešile, koncem zasedanja na škodo ministrski stranki. Asquith je obljubil, da bo spreminjevalni zakonski načrt predložil v prihodnjem zasedanju in izrazil upanje, da se bo dosegla trajna ureditev tega vprašanja. Premierni minister je izrazil priznanje domoljubu ulsterskih prostovoljcev in izjavil, da je vsaka namera izvajati na Ulster kak pritisk, popolnoma nemogoča. Bonar Law je ostro nastopil vladnemu postopanju, katero smatra za prelomitev njene obljube. Vendar pa, tako je nadaljeval, bomo vlado podpirali z vsemi silami, dokler traja vojna; to zagotavljam v popolnem sporazumu z našo stranko.

London, 16. sept. (Čez Berlin.) V soglasju z zadržanjem opozicije nasproti razpravam o homerulnem zakonu, ki se je včeraj završila z vložitvijo Lansdownovega zakona s 93 proti 29 glasovom sklenila, da se homerula odgodi.

Boji v Nyassi.

London, 16. septembra. (Kor. urad.) »Reuter« poroča iz Blantyre v Nyassa deželi: Nemci se umikajo v malih skupinah nazaj. Most čez reko Songvo podirajo. Angleške čete so včeraj onstran meje poizvedovale, ne da bi bile zadele na sovražnika. (Nyassa leži južno od istoimenskega jezera v srednjem delu vzhodne Afrike.)

Turke izganjajo iz Kavkaza.

Dunaj, 17. sept. Iz Carigrada se poroča, da ruske oblasti na Kavkazu izganjajo Turke. Veliki beguncje je že došlo v Carigrad.

Vslaja v Astrahanu.

Dunaj, 16. septembra. Iz Carigrada poročajo: V Astrahanu so izbruhnili resni nemiri. Rusi so v mestu proglasili oblegovno stanje.

× × ×

Astrahan je glavno mesto ruske astrahanske gubernije. Leži na velikem otoku Volge od Kaspiškega morja kakih 60 km oddaljen. Prebivalcev šteje 130.000 in tvori središče plovbe na Kaspiškem morju in ribištva ob spodnjem teku Volge. Iz Astrahana se izvaža ruski kaviar. V mesto se pripelje vsako leto 1800 ladij po Volgi, 4200 pa z morja. Iz Astrahana vodi železnica v Uralsk. Rusi vladajo Astrahan od l. 1557. Pod Petrom Velikim je tvorilo astrahansko pristanišče bazo za operacije proti Mali Aziji. Vojno pristanišče je bilo v Astrahanu do l. 1867., ko so je z admiralito prenemestili v Baku.

Laži o utrujenosti Nemčije.

Berolin, 16. sept. »Norddeutsche allgemeine Zeitung« piše: V lažnjivi časnikarski vojski, ki spremlja vojno trosporazuma z Nemčijo, se pojavljajo zadnji časi tudi vesti, da Nemčija želi skleniti mir. Ta poročila postajajo čimdalje drznejša. Enkrat se govori o neki namišljeni izjavi državnega kanclarja o pripravljenosti Nemčije skleniti mir, nakar poda Grey potom Amerike ponosen odgovor; potem se zopet razglašava, da si nemški poslanik v Washingtonu prizadeva doseči mir z Nemčijo. Te vesti imajo namen vplivati na nevtralne države in jim vsiliti vtis, da se je nemška država utrudila v boju in se mora rada ali nerada ukloniti mirovnim pogojem tripelentent. Nasproti temu glumaštvu postavljamo mi izjavo, da nemško ljudstvo v tem zločinskemu vsiljenem boju ne bo prej odložilo orožja, dokler si za svojo bodočnost ne pripori potrebne paznosti v svetu.

Ameriška križarka v Jadranskem morju?

Rim, 16. sept. »Tribuna« poroča iz Brindisija: V naše pristanišče je priplula severoameriška križarka »North Carolina«, da naloži premoga in živil. Poveljuje ji admiral Orman. Križarka je namenjena v Smirno, kjer ima dobiti od ameriške banke baje znatno množino zlata. Po drugih vesteh ostane ta križarka kot stacionarka v Jadranskem morju, da pazi na koristi Združenih držav v evropskem sporu.

Naročaito „Slovenca“!

O nevtralnosti Bolgarije.

(Izvirno poročilo »Slovenca« iz Sofije.)

Predno se je začela vojna, so izrazile vse bulgarske stranke željo, naj varuje Bolgarija nevtralnost. Posebno je to naglašala rusofilska stranka, ki je bila pripravljena Radoslavovo vlado podpirati samo pod tem pogojem, da ostane Bolgarija nevtralna. To je bilo v času, ko se je vnela avstrijsko-srbska vojska, ko še sploh svet ni vedel, če se bo Rusija tako zavzela in vrgla meč na tehtnico za Srbijo, ki je provzročila v začetku to velikansko evropsko katastrofo.

Kakor hitro je bilo znano, da hoče imeti pri avstrijsko-srbskem sporu besedo tudi Rusija, je bilo jasno takoj, da pri tako izpremenjenih razmerah Bolgarija ne more ostati nevtralna.

Nobena stranka ni več za nevtralnost zavzeta, najmanj pa rusofilska.

Bulgarijo je zadnja vojska na Balkanu izučila in napravila skrajno previdno. Že od nekdaj ni poznala sentimentalnosti, to je pokazala v vojski proti vsem trem bivšim zaveznikom, od tedaj naprej jo pozna še manj.

Bulgari so hladni realisti, čakajo prilike, od katerekoli strani se jim ponudi, in jo primerno izrabijo. V sedanjem položaju prideta za Bulgarijo posebno v poštev na severu Rumunija, na zapadu Srbija.

Zanimive so nekatere misli, katere je napisal resni list »Mir« v Sofiji ob teh dogodkih.

Srbska nenasitnost je dovela do vojne med bivšimi vojnimi zavezniki. Nekdanja balkanska zavednost je razpala v prah. Zavezniki so se stekli, zato so jih pa sosede izkoristili. Bulgare so Rumuni in premagani Turki, Grke tudi Turki. Srbija bo pa kaznovana, strogo kaznovana za svoje grehe in zločine.

Bulgarija se je udala v svojo usodo, ne da bi bila sprožila puške proti svojim sovražnikom. Grčija je začela barantati; zamenjala je maloazijske grške kolonije s turškimi begunci. Ja, Venizelos je bil pripravljen še dalje z velikim vezirjem mešetariti. Srbijo pa čaka njena zaslužena usoda!

Bulgarija čaka, proti komu naj se obrne! Kakor bo kazalo: proti Rumuniji, ali pa proti Srbiji.

Radoslavova stranka, ki je sedaj na krmilu, gleda na zahod, na Srbsko. Gešova stranka (narodna) gleda na sever, na Rumune. Druge stranke so manjše važnosti in se bodo odločile za eno ali drugo stran, ravna se po uspehih velesil, ki so v boju. Potemtakem se lahko trdi, da bo Bulgarija stala na strani onih, ki bodo imeli več upanja na trajni uspeh.

× × ×

BULGARIJA BO UDARILA?

Kakor smo poročali, je imenovan za vojnega ministra v Bulgariji general Fičev. To imenovanje je jako važnega političnega pomena. Fičev je nasprotnik Rusije in prijatelj Avstrije in Nemčije. To imenovanje kaže, da gre Bulgarija roko v roki z nami.

Dnevne novice.

— **Prihdonja enciklika sv. očeta.** Prihdonja enciklika papeža Benedikta XV. bo v velikih potezah, kakor so bile običajne pod Leonom XIII., razpravljala o poslanstvu Cerkve v družbi, naglašujoče vrhovno veljavo katoliških načel v vseh vprašanjih.

+ **Sijajni uspehi tretjega vojnega zbora v zadnjih bojih na Ruskem.** Pešpolk šte. 17 je v zadnjih bojih na Ruskem vjel pri naskoku »na nož« mnogo Rusov. Ko so naši fantje z bajoneti prišli 30 korakov do Rusov, so Rusi pometali puške proč in vzdignili roke. — Pešpolk šte. 27 je, kakor poroča graška »Tagespost«, v zadnjem boju na Ruskem ujel 1700 Rusov in zaplenil 37 topov.

+ **Protij grozopolnim govoricam.** Neverjetno je, kako nekateri plašljivi, tudi inteligentni ljudje v vse mogoče strahove in najneverjetnejše govorice verujejo in jih naprej kot resnico pripovedujejo. Četudi izvira ta lahkovernost in plašljivost iz skrbi za usodo domovine, vendar je škodljiva, ker duši vojno razpoloženje. Ena sama napačno razumljena beseda je podobna kamnu, ki podira kakor lavina in vleče s seboj cele gozdove. Francozom pride na pomoč pol milijona Japoncev; Angleži spravljajo proti nam z morce, Herere, Zulufakre; v Galiciji je padel 100.000 avstrijskih vojakov, tretji vojni zbor je malone uničen, in druge take jeremiade, ki niso niti vredne odgovora vsled svojih velikih in plašljivih oči. Pomislimo samo to, da je umrlo v celi nemško-francoski vojni na strani Nemcev na bojišču, na ranah in boleznih 2000 častnikov in 47.000 mož. Iz tega lahko sklepamo, kako prazne so gori omenjene govorice, ki jih vidi samo plašna in vznemirjena domišljija. Naše moštvo, ki se še doma izobražuje, da zamaši vrzeli v

vojski, mora ostati vedno vedrega duha in napolnjeno z upom zmage, k čemur pa take pretirane vesti gotovo ničesar ne pripomorejo. Odločitev še davno ni padla, torej kvišku srca in upel!

+ **Naročnina na »Ilustrirani Glasnik«** naj se pošilja samo na upravništvo »Ilustriranega Glasnika«, Katoliška tiskarna v Ljubljani, in ne na »Slovenca«, »Domoljuba« ali kam drugam. Ta časopis ima popolno ločeno upravo in samostojen račun in vsak, kdor pošlje denar za »Glasnik« na kak drug naslov, je v nevarnosti, da časopisa sploh ne dobi, ali pa zelo neredno. Torej pošiljajte naročnino vedno **naravnost na oni časopis, katerega mislite naročiti.** To vendar ne povzroča nobenih težav, pač pa prihrani upravništvu obilo dela in zagotovi red pri pošiljanju. Prosimo cenj. zaupnike, naj naše ljudi v tem smislu pouče, da ne bo vsak dan toliko pošiljatev z napačnim naslovom. Vsak želi imeti red pri prejemanju lista, zato naj bo pa tudi red pri naslovljanju naročil in naročnine.

— **Duhovne vaje za čč. gg. duhovnike** pri oo. jezuitih v Ljubljani, Elizabetna cesta 9, se bodo začele 28. septembra, 5. in 12. oktobra, vselej ob 6. zvečer. Častiti gg. naj se blagohotno prej naznanijo.

— **Vojna pošta ne sprejema paketov v Galicijo**, zato je brezuspešno pošiljati svojem toplu oblačila, pač pa naj ljudje zbirajo kolikor morejo toplo spodnjo obleko, kakor je omenjal oklic v številki »Slovenca« in naj bodo pripravljani, da to takoj pošljejo v centralo, ko se jih bo pozvalo.

— **Vseučilišnikom v Gradcu.** Večina akademičnega dijaštva ne ve, da se letos prično predavanja. Univerza v Gradcu je dala na prošnjo pojasnilo, da se prične vpisovanje 23. sept., predavanja pa 12. oktobra. Toliko v pojasnilo, da ne bo kdo mislil, da je vse eno, ali se vpiše ali ne. Kdor ni vpisan izgubi semester. Semester se všteje sicer samo tistim, ki so v vojski, drugim izven vojske pa ne, ako niso vpisani. Najbrže bo tako tudi po drugih univerzah. Akademiki naj to stvar vpoštevajo.

— **Premeščenji so bili gg. kaplani:** Anton Komljanec iz Škocijana pri Mokronogu za prefekta v zavod sv. Stanislava, Jakob Fatur iz Sv. Križa pri Kostanjevici v Radovljico, Jožef Klopčič iz Trebelnega pri Mokronogu v Kamnik, Franc Nastran iz Borovnice na Trebelno, Matija Noč iz Horjula v Borovnico, Jernej Kovič iz Šmartnega pri Litiji, za žup. upravitelja na Polšnik, Franc Golob iz Moravč v Škocijan pri Mokronogu, Matej Vilfan iz Cerknice v Sodražico, Jožef Muren iz Sostra v Košano. Nameščen je bil semeniški duhovnik Janez Burnik za kaplana pri Sv. Križu pri Kostanjevici.

— **V poročilu o ranjenih in bolnikih št. 9.** so sledeči: Stotnik Hayder Rudolf, domobr. polk 27, ubod v levo ramo, Dunaj; stotnik Kliman Tomaž, 17. pešpolk, zlomljena noga, Dunaj; kadet Mirnik Franc iz Babnega pri Celju, 4. domobr. pešpolk, ranjen, Dunaj; Anzelak Ferdinand, 87. pešpolk 14. stotnija, umrl 22./8. 1914 vsled strela v prsih; Bolkovič Vincenc, 87. pešpolk, ranjen na roki; Debejak Konrad, pešpolk 87., ranjen, bil v Lvovu; Ivanuša Janez, 87. pešpolk 8. stotnija, ranjen v levo roko, bil v Lvovu; Kamenišek Andrej, 87. pešpolk 16. stotnija, umrl vsled strela v trebuh 22./8. 1914, v Višegradu; Kosak Anton, 87. pešpolk, iz Trbovlj pri Celju, ranjen v desno roko, bil v Lvovu; Krevina Jožef 97. pešpolk, iz Soče, ranjen, bil v Lvovu; Lah Rudolf, 97. pešpolk, 12. stotnija, iz Tomega, ranjen, bil v Lvovu; Sesjak Rudolf, 87. pešpolk, 15. stotnija, vsled strela v trebuh umrl 23./8. 1914 v Višegradu; Stermsib Maks, 87. pešpolk, 8. stotnija, ranjen v roko, bil v Lvovu; Sušič Ernest, 97. pešpolk, 12. stotnija, iz Gorice, ranjen v levo stran obraza, bil v Lvovu; Valenti Jožef, 87. pešpolk, 16. stotnija, ranjen v roko, v Budimpešti; Valentinčič Friderik, 97. pešpolk, 11. stotnija, Trst, ranjen, bil v Lvovu; Zoby Pasut, 17. pešpolk, ranjen na glavi, bil v Lvovu.

— **Sin načelnika našega generalnega štaba padel na bojišču.** V bojih pri Ravaruskim je padel poročnik dragonskega polka št. 15 Herbert baron Conrad pl. Hötendorf, sin načelnika našega generalnega štaba.

— **Za župana v Ormožu** je bil izvoljen Otmar Diermayer.

— **Umrli** je v Gradcu ravnatelj štajerske deželne višje realke v pokoju g. dr. Franc Martin Mayer. — V Gradcu je umrl vpokojeni gimnazijski profesor dr. Franc Eisner.

— **Na bojišču padli.** V boju pri Grodeku je padel poveljnik 47. pešpolka polkovnik Rihard Mayer. — Na ruskem bojišču je padel zadet v glavo od

treh krogel g. dr. Mirko Vrančič, c. kr. avskultant pri deželnem sodišču v Ljubljani.

— **Nečak domobranskega ministra** nadporočnik Friderik pl. Georgi je padel na severnem bojišču.

— **Dohod ranjencev.** Z Dunaja poročajo, da so predvčeršnjim pripeljali na Dunaj 2900 ranjencev, med njimi dva ruska častnika. V Solnograd so doslej pripeljali okoli 3000 ranjencev. Med ranjenci so vojaki pešpolkov št. 47, 27 in 97. V Celovec so doslej pripeljali okoli 1200 ranjencev, v Ljubljani je okoli 2000 ranjencev. Včeraj je na Dunaj poseben vlak pripeljal 277 vojakov, ki so ozdravljeni vračajo iz raznih bolnic k svojim četam. Tudi v ljubljanskih bolnicah je že mnogo vojakov ozdravljenih odpuščenih. — Na severnem bojišču so bili ranjeni: Nadporočnik 17. pešpolka Bischof, ki je došel v Ljubljano, in častnika Ivan Perles in Anton Perles, sinova ljubljanskega meščana, ki ima na bojišču štiri sinove. Sin postojnskega župana, poročnik Slavko Lavrenčič, je bil ranjen v hrbet in pripeljan v Postojno. Na poti v Ljubljano je ranjen sin dež. poslanca g. dr. V. Gregoriča. Učitelj C. M. šole pri Sv. Jakobu v Trstu, Herman Ipavec s Proseka, ki se je boril pri 7. pešpolku v Galiciji, je bil dne 8. t. m. ranjen v levo roko ter se nahaja sedaj v Sopronju.

— **Tržič.** V nedeljo popoldne je imel tukajšnji okrožni zdravnik g. dr. Kaiserberger predavanje v šoli. Govoril je o predmetu, kako postopati v slučaju raznih nalezljivih boleznih. Občinstva, ki je z velikim zanimanjem sledilo parurnemu predavanju g. zdravnika, je bilo nabito polno soba. Mnogi so morali stati zunaj, ker niso dobili prostora. G. doktor je napravil več praktičnih poizkusov. Želimo si še večkrat tako poučnih in časa primernih predavanj.

— **Neupravičen vstop v Pulj.** »Polaer Tagblatt« poroča: Ker se je dognalo, da je poizkusilo več oseb priti v mesto, dasi niso bile upravičene, na način, da so se vozile z vozmi cestne železnice iz »Siane«, je ukazala politična oblast, da se morajo vsi potniki brez izjeme ob mestni meji kontrolirati in da morajo vsi izstopiti, ki nimajo predpisanih dovoljenj.

— **V spanju skočil skozi okno.** V celjski slovenski gimnaziji so nastanjeni rekruti; med njimi tudi Franc Metlizar. Ta je hotel v spanju iz sobe, a mesto k vratom, je šel k odprtem oknu, odkoder je padel in se nevarno poškodoval.

— **Poročil se je v Piliscsabi** pri Budimpešti odvetniški koncipijent in rezervni kadet dr. Viljem vitez Luschin z gđ. Fino Hauffen.

Ljubljanske novice.

Ij **Naši ranjenci.** Iz bolnice v belgijski vojašnici so bili v domačo oskrbo oddani: Valentin Dovjak (lovski bataljon št. 7); Avgust Kakež (17. pešpolk). — Iz bolnice v belgijski vojašnici so bili odpuščeni: Ivan Dolinšek (17. pešpolk); Gregor Pilnavec (lovski bataljon 7); Janez Mauser (lovski bataljon 7); Janez Gustinčič (17. pešpolk); Viktor Jardas (97. pešpolk); Janez Saffer (27. pešpolk); Mihael Škodlar (lovski bataljon 7). — Od včeraj do danes jutraj je došlo v Ljubljano 35 ranjencev, od katerih je bilo oddanih 17 v domobransko bolnišnico, drugi v razne tukajšnje bolnice. Nekateri so odšli takoj k svojim oddelkom. — V teku današnjega popoldne dospe v Ljubljano vlak z 700 ranjenci.

Ij **Častno imenovanje.** Izpraznjeno mesto s. prednice v Marijanišču je izpopolnjeno s častnim imenovanjem č. s. M. Terezije Hanzelič za prednico, večletne učiteljice in voditeljice ljudske šole istotam ter spretno vzgojiteljice šolskih otrok. Kljub rahlemu zdravju je v svoji ponižnosti sprejela to imenovanje. Srčne častitke ter zdravje in božja pomoč ne izostanejo!

Ij **Zopet vojak ranjenec umrl.** V deželni bolnici je danes ponoči umrl A. d. l. b. t. Meinhardt, pristojen v Temešvar, vojak pešpolka št. 61, 10. stotnija.

Ij **Ponesrečen rezervnik.** V nedeljo se je semkaj pripeljal po vojaških opravkih posestnik in tesarski mojster na Prulah št. 8 g. Franc Martine, ki je kot rezervnik v Trstu. Ko je opravil svoje posle, se je s kolesom peljal v Rudnik in ko se je vračal nazaj, je padel ter se z glavo zadel v cestni kamen s tako silo, da se je težko poškodoval in so ga morali oddati v garnizijsko bolnišnico, kjer imajo pa še upanje, da okrevi.

Ij **Umrli so v Ljubljani:** Avgust Zornič, godbenik, 51 let. — Rajko Bradeško, sin mizarskega pomočnika, 2 meseca. — Anton Pečnik, sin postajnega mojstra, 5 mesecev. — Alojzij Šturm, narednik 97. pešpolka. — Herman Harisch, tapetnik, 80 let.

Ij **Izgubljeno in najdeno.** Izgubil se je ključek poštnega predala št. 110. Najditelj naj ga prinese v pisarno Jos. Schumi, Gra-

dišče 9. Ondi se dobi tudi neka najdena denarnica.

Po svetu.

Ministrska odredba glede vojaških avtomobilov. Vojno ministrstvo je izdalo prepoved, da se v vojaških avtomobilih ne sme voziti noben civilist in nobena ženska. Strogo je prepovedano rabiti vojaške avtomobile v nevojaške svrhe.

Štiri ure mesto štirih tednov. Neki ruski polkovnik, ki je bil ujet, je zelo pohvalil naše vojake, ki so v boju na nož vzeli neko močno utrjeno postojanko pri Uhnovu in vjeli celo posadko. Poveljnik je izjavil, da mu je bilo ukazano, da mora postojanko držati štiri tedne, a držati je ni mogel niti štiri ure. Udeležil se je tudi japonske vojske, ki pa se niti s sedanjo ne more primerjati. Občuduje naše čete, ki nastopajo tako, kakor na vežbališču. Častniki pripovedujejo, da zbijajo njih lovci s pipami v ustih šale in prodirajo, zadrževati jih ni mogoče. Obžalovati se le mora, ker so Rusi streljali takoj na naše častnike, ki jih po rumenih gamašah spoznajo.

Kepenikijada v vojnem času. »Luxemburger Post« poroča: Neki indijec si je v Trstu preskrbel podčastniško uniformo; potem je v Luxemburgu najel avtomobil in se peljal v Belg. Luxemburg. Tu je z grožnjami izsilil 30 tisoč frankov vojnega davka, se nato vrnil v Luxemburg in plačal šoferju 300 mark. Temu se je pa cela reč zdela sumljiva in je dal sleparja aretirati.

— **To je bilo lepo!** Neki artiljerijski polk, ki je moral korakati z nekega griča pri Verdunu na nek drug grič skozi težavno ozemlje in skozi globoko jamo, je izvedel junaško dejanje. Prešel je skozi hud artiljerijski ogenj, ne da bi bil enega moža izgubil. Ko je došel polk na grič, je rekel pobočnik polkovniku: To je bilo lepo! V tem trenutku zadene pobočnika smrtno sovražnikova krogla.

Razna poročila.

POSLANCI DUME PROTI VOJNIM PREDLOGAM.

Bukarešt, 17. septembra. Socialno-demokratski poslanci ruske dume in poslanci delavskih organizacij so sklenili, da se ne udeležijo sej, v katerih bodo o vojnih predlogah razpravljali.

BULGARI ODKLANJAJO TROJNEGA SPORAZUMA.

Sofija, 17. septembra. (Kor. urad.) Bulgarski listi pravijo, da so vse obljube Angleške in Ruske akademične obljube, ravnotako tudi obljube o ustanovitvi Velike Bulgarije. V odločilnem trenutku ne bo mogla Angleška izpolniti svojih obljub in je že vse naprej izjalovljeno.

ITALIJANSKA VLADA ZAVRAČA NERESNIČNE ČASNIŠKE VESTI.

Rim, 16. sept. »Agenzia Stefani« objavlja naslednjo noto: V svrhu prozorne tendenciozne polemike se zlasti v nekem listu, ki hoče veljati za oficijozno glasilo, piše, da zastopa nazore vlade v sedanjem mednarodnem položaju. Vlada pa nima nobenih oficijoznih glasil, niti ni nikogar pooblastila za tolmača njenih namer in njenih sklepov v zunanji politiki. Vlada, ki je za časa parlamentarnega zasedanja ponovno želela svedene dokaze parlamentovega zaupanja in ki ima v sedanjem času zavest, da je močna, ker soglašajo njene visoke naloge. Ona bo te naloge vestno vršila in se dala pri tem voditi edino -le od italijanskih interesov.

ITALIJA OSTANE NEVTRALNA.

Kodanj, 17. septembra. »Politiken« objavlja vsebino razgovora s tukajšnjim italijanskim poslanikom, ki je izjavil, da italijansko ljudstvo želi, da se ne zaplete v vojsko. V Nemčiji to željo umevajo ter postopajo nasproti njej ravnotako dobrohotno, kakor pred vojsko. Ni res, da postopajo v Nemčiji z Italijani neprijazno; nasprotno je resnica.

POLOŽAJ ITALIJANSKEGA KABINETA.

Milan, 16. septembra. Poroča se, da je položaj italijanske vlade omajan. Vlada se strogo drži nevtralnosti. Položaj se razjasni ob sestanku poslancev, ki zboruje, ko se vrne ministrski predsednik Salandra z dežele v Rim.

GENERAL HINDENBURG — ČASTNI DOKTOR TREH UNIVERZ.

Königsberg, 17. septembra. (Kor. ur.) Vse tri univerze so sklenile, imenovati generala Hindenburga za častnega doktorja.

NA RUMUNSKEM NI MINISTRKE KRIZE.

Rim, 16. sept. Rumunski poslanik je izjavil »Tribuni«, da vesti o krizi v

rumunskem ministrstvu nimajo podlage, ker da ni res, da bi sedanji kabinet nameraval odstopiti in izprazniti prostor drugemu, ki bi zasledoval drugačno zunanjo politiko. Poslanik je demontiral poročilo, da pride v Rim odposlanstvo, v katerem bi bil med drugimi poslanec Diamandy, v politični misiji.

OLDENBURŠKI VELIKI VOJVODA LAHKO OBOLEL.

Oldenburg, 16. sept. Veliki vojvoda Oldenburški, ki je bil odlikovan z železnim križcem I. razreda, je radi lahke obolevosti dospel semkaj; na fronto se vrne kakor hitro mogoče.

NOVI NADŠKOF V POZNANJU.

Berolin, 16. septembra. (Kor. urad.) »Staatsanzeiger« poroča: S potrditvijo državne vlade je sv. oče imenoval dosedanjega kapiteljskega vikarja Likowskija za nadškofa v Poznaniu. Cesar Viljem je z najvišjo odredbo 8. septembra potrdil Likowskija za nadškofa nadškofije Gnezno-Poznanj.

120.000 KRON BREZPOSELNI.

Dunaj, 16. septembra. (Kor. urad.) Kreditni zavod je daroval za prehranitev brezposelnih 120.000 kron.

UJETI RUSI IN SRBI.

Budimpešta, 16. septembra. Danes popoldne so pripeljali v Budimpešto 1000 ruskih vojnih ujetnikov, opoldne in zvečer so pa pripeljali 700 srbskih vojnih ujetnikov.

AVSTRIJSKI IN NEMŠKI VOJNI UJETNIKI V JUŽNI AFRIKI.

London, 16. septembra. (Kor. urad.) Čez Berolin se poroča: »Daily Telegraph« javlja iz Johannesburga: Število vojnih ujetnikov v taboru pri Robertheightu je vsak dan večje. Iz vseh krajev Južne Afrike dovajajo v ujetniški tabor Nemce in Avstrijce od 19. do 45. leta. Takih vojnih ujetnikov je zdaj že 4500.

VODJA INDIJSKIH MUSLIMANOV SE PONUJA ANGLEŽEM V SLUŽBO.

Turin, 16. sept. (Priv.) »Štampa« poroča iz Londona: Agakham, duhovni vodja indijskih mohamedancev je prišel na Angleško, da ponudi svoje premoženje in svojo osebo domovini v službo. Ker ni izvežban v vojaških vedah, je pripravljen, stopiti v vojsko kot preprost vojak.

VOJNO ZAVAROVANJE BELGIJSKIH LADIJ NA ANGLEŠKEM.

London, 16. septembra. (Kor. urad.) Čez Berolin.) Na prošnjo belgijske vlade je britska vlada sklenila, da sprejme za ladjine tovore vpisanih belgijskih ladij vojno zavarovanje s tistimi pogoji, ki so določeni za angleške ladje.

AMERIKA PROTI ZBIIRANJU PROSTOVOLJCEV.

Iz Newyorka poročajo, da je ameriška vlada prepovedala po posebnem razglasu, da ne sme noben Amerikane v Evropo z namenom, da se udeleži evropske vojske. Kdor izmed ameriških državljanov to prepoved prekrši, ne sme več v Ameriko.

SKADER IN NOVA ALBANSKA VLADA.

GRČIJA BO DOVAŽALA V ALBANIJO ŽIVILA.

Rim, 15. sept. »Giornale d' Italia« poroča iz Skadra, da je odpotovalo od tam odposlanstvo muslimanskih notablov v Drač, da se dogovori z novo vlado. Muslimani s stanjem, ki ga je povzročila mednarodna vlada, niso zadovoljni ter so menda že izbrali osebo, ki naj prevzame vlado v Skadru. Iz Skadra je došlo nekaj čez sto prostovoljcev na severno albansko mejo, kjer se nameravajo združiti s tamošnjimi četaši. Albaniji primanjkuje živil in drugih nujnih potrebščin. Italija, katere parniki edini redno pristajajo v

albanskih pristaniščih, je prepovedala izvoz vseh živil. Sedaj namerava Grška ta položaj izkoristiti in uvesti redno paroplovno službo z albanskimi lukami, da tako postane edina dobaviteljica Albanije.

Na severnem bojišču padli Slovenec
vojni kurat Rozman.

Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo naznanja tužno vest, da je njega mnogoletni član, gospod

Avgust Zornič

danes ponoči po dolgi in mučni bolezni umrl.

Pogreb se vrši dne 18. septembra 1914 ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Cesta stare pravde št. 3, k sv. Križu.

Bodi mu blag spomin!

2757

Odbor.

Ubog dijak

sedmošolec na gimnaziji, ki ima veselje do poučevanja, želi instruirati enega ali dva dijaka, če je mogoče iz boljše hiše. Naslov pove iz prijaznosti upravnistvo »Slovenca« pod »instruktor« št. 2754.

Službe išče organist in cerkvenik

z dobrimi izpričevanji. Zmožen je tudi tajništva pri posojilnici in godbe. Nastop takoj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod »Vztrajena« št. 2755.

Gumijevi plašči

so zopet cenejši in sicer vže od K 11-50 naprej.

Šolske obleke

za dečke in deklice ter ravnokar došla najnovejša 2753 3

jesenska in zimska konfekcija

za dame in gospode v veliki izbiri, po znano najnižjih cenah.

Ljubljansko skladišče oblek O. Bernatovič
Ljubljana, Mestni trg št. 5—6.

Absolvent obrtne šole

išče primerne mesto. Najraje sprejme mesto risarja. Nastop lahko takoj. Sprejema tudi kiparska dela. Naslov pove uprava lista pod št. 2758.

Katarina Harisch naznanja v svojem in v imenu vseh sorodnikov žalostno vest, da je njen iskreno ljubljani soprog, ozir. oče, stari oče, stari stric, v kakor in tast, gospod

Herman Harisch

poslovodja

po dolgi, mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče dne 16. septembra 1914. mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika se vrši v petek dne 18. t. m. ob pol 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Stari trg št. 11, na pokopališče k Sv. Križu.

Priporočamo pokojnika v blag spomin!

V Ljubljani, dne 17. septembra 1914.

2756

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Kakšen je angleški vojak.

(Iz pisma nemškega častnika.)

Na nekem študijskem potovanju po Angliji sem imel priložnost seznaniti se z nekim častnikom angleškega velikega generalnega štaba. Po njegovem posredovanju mi je bilo možno prisostvovati velikim manevrom. Vrhili so se med Dundeejem in Edinburghom in so imeli namen preprečiti izkrcanje sovražnih čet v Firth of Forth. Naj takoj povem, da kopna armada te naloge ni izvršila. V neki megleni noči so se še nad slavnim velikim mostom čez Firth of Forth izkrcali sovražne čete in škotska kritika tedaj ni prizanašala svoji armadi. Angleži izvajajo manevre drugače nego mi. Tam manevri niso drugega nego navadno garnizijsko življenje, prestavljeno v svobodno naravo; šotorenje je vse, kar spominja na vojno. Če se pa pogleda v te visoke, svitle šotore, vidimo, da imajo lesena tla in da so opremljeni s poljskimi posteljami in umivalniki, kakor šotor kakega nedeljskega lovca, ki ribari v Clydu. In vtis, da je angleškemu vojaku vojaško življenje samo šport, se še poglabi, ako se opazuje vojaško življenje v garnizijah. Nogomet in veslanje izpolnita po več popoldnevov na teden; sobe v vojašnicah napravljajo vtis skromno opremljenih prostorov kakega športnega kluba. Pri nekaterih boljših polkih sem se čudil nad številnimi pletenimi stoli z blazinami, po katerih so se valjali podčastniki v vojašnici; bolje bi bili storili, da bi bili skrbeli za očiščenje teh grozno nesnažnih sob v vojašnici in dali očistiti od nesnage slepa okna.

Kakor ti zunanji vtisi, so tudi čete same. Tu manjka vsega, kar smo pri naših vojakih vajeni najti kot nekaj samo po sebi razumljivega: Veselje do službe, pokorščino in disciplino. Saj posamezni, mož morda ni slab vojak dokler ga oživlja športno veselje do vojaškega življenja. Pa tudi to ni angleški vojak, za kar se pri nas navadno smatra: plačanec, ki mu je čisto vseeno, za koga se bori. Seveda mu manjka zavesti nemškega vojaka, da ga v vojno spremljajo želje in blagoslov celokupnega naroda, da je član organizacije, kateri pripadati je za vsakega čast in veselje, tako v miru kakor v vojni. Angleški vojak stoji vsaj v miru nekako zunaj svojega ljudstva. Vendar pa mislim, da je tudi njemu, kakor vsakemu Angležu, globoko v srcu zapisan rek: Naj gre kakorkoli, slabo ali dobro — prva je Anglija. Toda samo s tem še ne dobi nobene bitke. K temu treba, da je izšolan in pripravljen, veselo zadovoljiti tudi največjim in najtežjim zahtevam, da ima popolno zaupanje v svoje predpostavljene in da je discipliniran.

Iz izkušenj, ki smo jih napravili pri angleških manevrih, izhaja, da angleškemu vojaku vsega tega popolnoma manjka. Kakšno nasprotje med dvema maneverskima slikama: Nekoč v Dolomitih s cesarskimi lovci in gorskimi baterijami gor v seliško sedlo; bil je žareče vroč avgustov dan, v želodcu nič drugega nego »štruca«, ki smo jo dobili na čast rojstnemu dnevu cesarja - kralja Franca Jožefa, na hrbtu 64 funtov težki telečnjak in vrhu tega smo z vrvmi vlekli za seboj gorske topove. Po petih popoldne smo dospeli na vrh — izčrpani, lačni, utrujeni do kraja, a vendar nobene besede tožba, nič slabe volje, marveč pri vsakem čut: »Vse to delamo za svojo domovino«. Potem pa ob prihodu angleških čet na taborišče severno od Dundeeja, kjer sem videl, kako so ljudje metali puške in psovali, ker se jim je napor zdel prevelik.

In angleški častniki šele! Imajo prav, da so največkrat v civilni obleki. Pri navedenih manevrih jih je mnogo šele zvečer zopet prišlo k polkom. Vidi si ga Bog, kje so hodili, ko so se njihove stotnije razvrščale v strelske vrste. Vem samo to, da so jih njihovi ljudje hrepeneče iskali. Tako manjka angleški kopni armadi vsega, kar bi ji moglo nakloniti zmago; to potrjuje tudi dosedanje izkušnje na Francoskem in Belgijskem.

Slike iz vojske.

Zakaj Nemci zmagujejo.

Kristianski »Morgenblad« piše: Zdi se, da hočejo zavezniki za vsako ceno podpreti svoje levo krilo, ki je omajano. Če ne bo levo krilo držalo, se bodo mogli Francozi le deloma umikati proti Parizu, glavna sila se bo pa morala umakniti vzhodno od Pariza. A prerokovati nočemo. Veliko se še lahko izpremeni, a priznati moramo, da nas premaguje zmagovalni pohod Nemcev. Pričakovali smo ga sicer, a ne, da bi bil tako vihar. Zakaj zmagujejo

Nemci? Ne le zaradi sreče, ker ta je opoteča, tudi ne radi francoskih strateških odredb, ker bi jih bili Francozi lahko izpremenili, ko so še Nemci skozi Belgijo prodirali. Zmage so marveč plod nad pol stoletnega energičnega dela, pri katerem se niso tudi najmanjši podrobnosti ogibali. Ze Friderik Veliki je pisal: »Ljubite te podrobnosti, ker so to prvi koraki, ki dovedejo do zmage«. Govori se o gospodstvu nemški junkerjev. Pogledajte nemškega častnika v službi in priznati morate, da gospodstva ne izvaja nedelavni višji sloj, ki ne ve, kaj da je delo, marveč možje, ki se do skrajnosti trudijo in ki vse svoje sile zastavljajo za delo svojega življenja. Nemška pridnost, nemška točnost in telesno zdravje nemškega naroda je do zmage dovedlo.

Kako Francozi škornje rekvirirajo.

Francozi pošiljajo po svoji stari navadi brez dobrih čevljev svoje vojake na vojsko. Ne le v sedanji vojski, tudi v vojski leta 1870/71 niso bili Francozi z obualom preskrbljeni. V vojskah prve francoske republike je črevljev v republikanski armadi tako manjkalo, da ko so vkorakali leta 1794. v Koblenz, niso naložili mestu samo visokega vojnega davka, marveč so tudi Koblenčanom ukazali, da morajo več sto črevljev dobaviti. General Hoche je pa zaman čakal, da se njegov ukaz izvede, ker so Koblenčani le malo črevljev Francozom izročili. Hoche je nato na duhovit, a nekoliko smešen način nabavljal škornje za svojo vojsko. Nekega jutra čita Koblenčani na vseh vogalih oklice, ki jih vabijo na velik ljudski shod, h kateremu smejo vsi moški, ki so nad 18 let stari. Radovedni Koblenčani so drli na shod. Ko je bil glavni trg že popolnoma napolnjen, je prikorakal pehotni bataljon, češ, da mora v gneči delati red. Nato stopi neki francoski častnik na govorniški oder in v imenu generala Hocheja naznani, da mora vsak Koblenčan, ki je došel na shod, takoj sezuti svoje škornje in jih pustiti na trgu. General sicer obžaluje, da mora rabiti silo, a njegovo povelje se ni izlepa izvedlo. Koblenčanom ni zabavljanje ničesar pomagalo, sezuti so morali škornje in korakati v nogavicah ali pa bosi domov. Francozi so se pa še iz njih šalili in se prav lepo zahvaljevali za lepe škornje.

Ali se morejo Zeppelinovci ponarejati?

»Münchener Neueste Nachrichten« poročajo: Nemški listi so te dni poročali, da nameravajo Francozi zgraditi velik zrakoplov. Ker je vojska izbruhnila, ga niso mogli več pričeti graditi. A če bi bili Francozi tudi zgradili po načrtih nemškega inženirja Boernerja zrakoplov, se ni bati, da so Francozi Nemce na polju dinamičnega zrakoplovstva dohiteli. Od teorije do tehnične izpopolnitve je namreč korak zelo velik. Šele po večletnih izkušnjah so sedanji Zeppelinovci šele dosegli sedanjo tehnično dovršenost, kar velja tudi za druge vodljive zrakoplove. Zeppelinovci so premagali preizkuševalno dobo, dasi jih seveda še vedno izpopolnjujejo. Mogoče je seveda, da se tudi Zeppelinovec ponaredi. A dasi so si Francozi dne 3. aprila 1913 zelo natančno ogledali »Z. 4«, ki je bil prisiljen, da se je pri Lunevillu izkrkal, se še do zdaj ni čulo, da bi bili Francozi poskusili zrakoplov ponarediti.

Nemška brošura o vojski namenjena za Italijane.

»Piccolov« berolinski poročevalec poroča, da so nemški uradni krogi izdali italijansko pisano brošuro »Resnica o vojski«, ki ima namen pokazati razloge in dosedanje zmage. Pri sestavi so sodelovali liberalni poslanec Naumann, člana centruma Erzberger in Oppersdorff, publicista Reventlow in Rohrbach in dr. Schah, ravnatelj »Dresdner Bank«. Brošura piše o začetku vojne, nemški mobilizaciji, o nasprotjih Nemčije, o Sredozemskem morju in Italiji, o italijanskem narodnem gospodarstvu in konča s diplomatskimi akti. Brošura se bo brezplačno razdelila v Italiji poslancem, trgovskim zbornicam in velikim tvrdkam. Namen brošure je dokazati Italiji, da od trojnega sporazuma nima ničesar dobrega pričakovati, zato naj se zvesto oklene trozveze.

Gospodstvo.

SPREJEM GOJENK V KMETIJSKO GOSPODINJSKO ŠOLO C. KR. KMETIJSKE DRUŽBE KRANJSKE V LJUBLJANI.

Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično v kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju,

likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino. Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privaditju nemškega jezika. Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, to je sploh za vse, 35 K, ali za ves tečaj 385 K. — Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinsko šolo, morajo: 1. dovršiti že 16. leto; 2. izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenk; 3. znati čitati, pisati in računati; 4. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 5. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške; 6. zavzati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. — Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo saj do 15. oktobra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Če bo mogoče s poukom poprej pričeti, oziralo se bo na prošilke, ki se prve zglase.

VINO

je zelo poceni, ker je še mnogo starega in se bliža novo. Kdor ga želi naročiti, naj se obrne na 2103

Ano Maljavac, Roč-Istra.

Prosim, oglejte si predležee oblike nog, in ne bodete prišli težko do prepricanja, da oblika čevlja ne sme biti poljubna, temveč obliki noge popolnoma prilagojena. Cloveške noge niso vse enake oblike, vsaka noga ima svoje posebnosti, in te posebnosti upoštevati je dolžnost vsakega izkušen. veččaka

Poskusite pri: 935

Fran Szantner

specialist za ortopedična in anatomska obuvila

Ljubljana, Selenburgova ul. 4.

Razpiše se služba

organista in cerkovnika.

Plača po dogovoru. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2745. (Znamka za odgovor.) 3

Št. 17.150.

Razglas.

Prodaja premoga revnejšim slojem.

V smislu sklepa »Aprovizačnega odseka občinskega sveta ljubljanskega« z dne 7. septembra 1914 se naznanja, da bo oddajala »Mestna posredovalnica za živila in kurjivo« v svrhu, da se omogoči revnejšim slojem z ozirom na obstoječe vojno stanje in bližajočo se zimo nakup premoga za nižjo ceno kot je sedanja tržna cena, počenši s 15. septembrom več vrst premoga na tukajšnjih kolodvorih neposredno iz železniških vozov.

Naročila na premog se sprejemajo v srednjem poslopiju mestnega magistrata (prilije levo) vsak dan, izvenišmi praznike in nedelje od osmih zjutraj do dvanajstih opoldne. Tam se dobijo proti takojšnjemu plačilu nakaznice za naročeni premog.

Za vsakih 50 kg mirnskega kosovnega premoga je plačati 84 vin., za 50 kg šentjanskega kosovnega premoga K 140 in za 50 kg šemniškega kosovnega premoga K 124. Užitičina v teh cenah ni zapopadana. Uvoz premoga v mesto je do 50 kg užitičine prost.

Premog se oddaja in sicer: šentjanski in mirnski na dolenskem kolodvoru v skladišču, ki je odprto vsak dan, izvenišmi praznike in nedelje od sedmih zjutraj do sedmih zvečer, šemniški premog na južnem kolodvoru na posebej v ta namen določenem prostoru ob cesti na Južno železnico. Čas oddaje te vrste premoga se bo za vsak železniški voz zase napovedal.

Premog se oddaja na kolodvorih le proti pravilno izstavljeni nakaznici mestnega magistrata in v najmanjših količinah po 50 kg.

Stranke se opozarjajo, da si imajo dostavitev premoga na dom obkrediti same. Mestna posredovalnica premoga na dom ne bo dovažala in tudi ne izposojevala vreč.

Vsako željo in pritožbo glede prodaje premoga, zlasti glede kakovosti in teže, je nasloviti na mestni tržni urad.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 11. septembra 1914.

2752

Sprejmejo se

dijaki

na stanovanje. — Zračno in prostorno stanovanje. Vrt na razpolago. Naslov na upravo »Slovenca« pod št. 2750.

Kje pustite brusiti?

Ivan Kraigher

Židovska ulica št. 4

je prvi umetni in fini brusač. Brusi stroje za striženje las in konjskih griv z elektr. obratom. Prodaja tudi najfinejše britve, škarje, nože in drugo.

Ker nimam nikakega pomočnika in raznašalca, prosim cenj. odjemalce, da sami prinesejo delo v mojo delavnico. 2751

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-

distil sred-

stvo

Seydlin Izdelovatelj O. Seydl Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Ženitna ponudba

Državni uradnik se želi seznaniti radi ženitve z lepo mlado Belokranjico. Dopisi, če mogoče, s sliko pod »Dom 2749« na upravnistvo Slovenca.

DIJAKI

iz boljših rodbin se sprejmejo na hrano in stanovanje pod skrbnim nadzorstvom. Stari trg št. 34, II. nadstropje, desno. 2742 3

Stanovanje v pritličju

z 1 sobo, kuhinjo in drvarnico se odda za november mirni stranki brez otrok v Kolodvorski ulici št. 35 pri D. Rovšku, fotografu. Istotam je oddati za november tudi hlev za dva konja in šupa za vozove. 2744 3

Kavarna J. Zalaznik

prilporeča vsem Ljubljancem in goslom z dežele

najboljši zajtrk

kakor priznalo dobro belo kavo, čokolado, kakao, čaj, fine likerje in najlnejše pecivo. 3319